

VIJESTI SINDIKATA PROMETNIKA VLAKOVA HRVATSKE

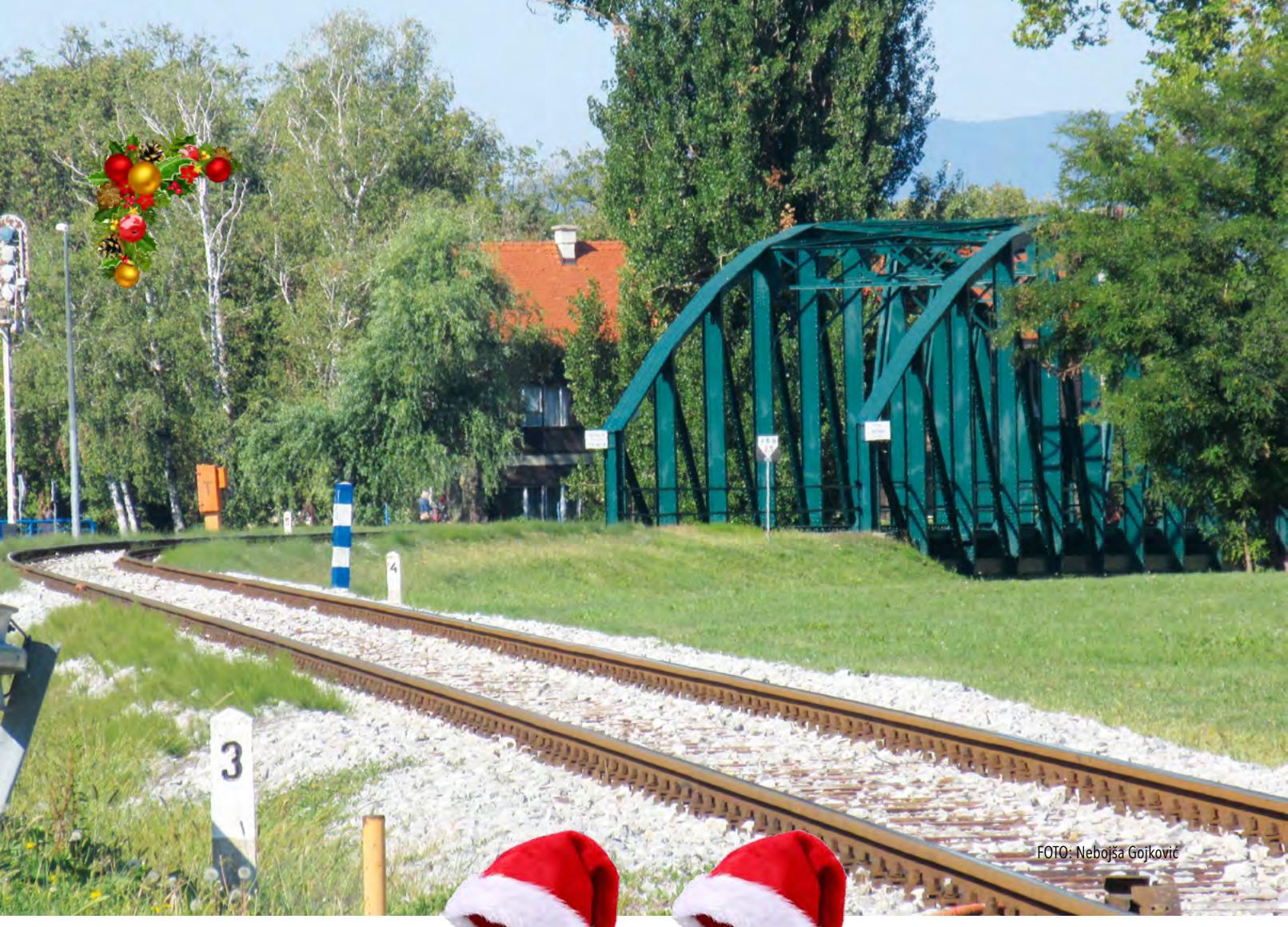
NAZPERNU

PROSINAC 2021.

ČESTIT BOŽIĆ

I SRETNA NOVA 2022. GODINA

AKO NEMAMO NIŠTA DOBRA REĆI O SVOJIM KOLEGAMA, ONDA TREBAMO ŠUTJETI!

Ako nemamo ništa dobra reći o svojim kolegama, onda trebamo šutjeti. U protivnome smo u pogibelji laganja, odnosno narušavanja nečijega dobrog glasa.

Ne valja govoriti ništa što bi drugoga povrijedilo ili ga iznijelo na zao glas jer ako otkrivam tuđi smrtni grijeh koji nije javno poznat, grijeshim smrtno, ako pak otkrivam laki, lako. Otkrijem li pogrešku, time očitujem i svoju vlastitu.

Razmisli

Uvijek trebam dobro govoriti o drugima, čak i o onima koji mi se protive.

Ohrabrujem li možda druge u kritiziranju njihovih prijatelja

i kolega svojim pristankom, osmijesima, spremnošću na slušanje?

Kada sam u napasti ukazati na tuđu pogrešku, razmotrit ću jesam li sam možda sklon toj istoj pogrešci ili nekoj sličnoj.

Predoči si

"Ne sudite i nećete biti suđeni. Ne osuđujte i nećete biti osuđeni. Praštajte i oprostit će vam se." (Lk 6,37)

Upamti

Ako otkrijem nečiju pogrešku, time očitujem svoju vlastitu.

izvor: iz knjige sv. Ignacija Lojolskog "Radi, moli, voli", www.bitno.net

IMPRESUM

Glavni urednik:
Anto Iličić

Novinari:
Ante Kunčić,
Andrija Vranešić,
Dražen Lihtar,
Ivica Stojak,
Josip Tirić,
Nebojša Gojković,
Nenad Katanić,
Anto Iličić.

Naslovnica:
Damir Jazbec
prometnik vlakova u
kolodvoru Turopolje

Više Vam „leže“ vijesti bez „uljepšavanja“, bez komentara? Želite li da i Vaša vijest ili priča bude objavljena? Kako bi vijest što bolje dočarala atmosferu u vašem kolodvoru, možete uz tekst poslati i fotografije u .jpg ili .tif formatu, minimalne veličine 3000x2200 piksela.

"Na peronu" je prava adresa.
Pišite nam na:
spvhaperonu@gmail.com

PROTIV TAJNOVITIH DOGOVORA O ZOR - u

FOTO: Nebojša Gojković

AKTUALNO

U ponedjeljak 22. studenog održana je tiskovna konferencija inicijative Za radnički Zakon o radu. Inicijativa Za radnički ZOR okuplja sindikate, političke stranke, udruge i političke organizacije s ciljem jačanja zakonskog položaja radnika, sprječavanja zlouporaba ZOR-a i poboljšanja radnih uvjeta. Poučeni iskustvom iz 2014. kad je novi Zakon o radu u kombinaciji sa Zakonom o reprezentativnosti napravio dosta nereda i u kolektivnim pregovorima i u odnosu poslodavaca i radnika, ovaj put željeli smo se okupiti nešto ranije.

Pod argumentima nužne „fleksibilizacije“ i „jačanja konkurentnosti“, aktualni Zakon o radu iz 2014. donio je nagli porast nesigurnih oblika rada poput agencijskog rada, rada na određeno, rada na crno i sl., te pridonio masovnom iseljavanju radnika i radnica raznih kvalifikacija i zanimanja iz Hrvatske. Smatramo da se novi ZOR više ne smije prilagođavati željama i interesima kapitala u smjeru dodatnog slabljenja prava i zaštite radnika, fleksibilizacije radnih odnosa, rasterećenja poduzetnika na račun

radnika, i slabljenja mogućnosti kolektivnih pregovaranja. Stoga se protivimo mjerama poput lakšeg otpuštanja radnika koji imaju ugovore na neodređeno, povećanja dozvoljenih prekovremenih sati, odugovlačenja ugovora na određeno na 3 godine, dodatnog otežavanja prava na štrajk i drugih. Na tiskovnoj konferenciji također je istaknuto da je proces donošenja novog ZOR-a netransparentan - prvi prijedlog izmjena Nacrta ZOR-a dostavljen je samo reprezentativnim središnjicama, umjesto da je objavljen javno. Inicijativa za Radnički ZOR smatra da u raspravu o novom ZOR-u mora biti uključena sva zainteresirana javnost, budući da se radi o temeljnem zakonu koji uređuje radne odnose.

Jedan od zahtjeva inicijative jest zaštita sindikalnog djelovanja i prava na štrajk te ravnopravnost sindikata s poslodavcima.

Problem je u nejednakosti pri kolektivnom pregovaranju, jer u slučaju kolektivnog spora sindikat može biti tužen za nebrojeno mogućih pogrešaka. Zakon govori samo o obavezama sindikata, dok poslodavac ne može biti tužen, jer

nema zakonom predviđene niti jedne obaveze koja bi regulirala neki oblik ponašanja poslodavca. Naš zahtjev je ravnopravnost - da se propiše što poslodavac ne smije raditi, npr. da ne može agencijskim radnicima zamjenjivati radnike u štrajku.

K tome, pod izlikom regulacije novih oblika rada nastoje se smanjiti stečena prava radnika i u tradicionalnim oblicima zaposlenja. Na primjer, poslodavac bi mogao višestruko mijenjati raspored radnog vremena radnika, što umanjuje pravo radnika da slobodno raspolaže slobodnim vremenom i organizira privatni život. Radnik ima pravo na vrijeme u kojem će se posvetiti sebi i svojoj obitelji, a ne da je 24 sata na dan na raspolaganju poslodavcu koji ga u svakom trenutku može pozvati na obavljanje rada.

Ono što ova inicijativa predlaže je u skladu s ciljevima europskih direktiva. Tražimo povećanje predvidivosti radnog vremena, povećanje sigurnosti radnih mjesta i radnog vremena, sprječavanje iskorištavanja radnika i sprječavanje neplaćenog prekovremenog rada.

Inicijativa Za radnički Zakon o radu traži:

- skraćenje radnog tjedna na 35 sati,
- ograničenje prekovremenog rada na 180 sati godišnje, bez izuzetka,
- ograničenje trajanja ugovora na određeno s tri na godinu dana,
- propisane minimalne postotke za dodatke (noćni rad, prekovremeni rad, rad u otežanim radnim uvjetima, rad nedjeljom, blagdanom ili neki drugi dan za koji je zakonom određeno da se ne radi),
- radno vrijeme koje će omogućiti ravnotežu između poslovnog i privatnog života,
- zaštitu sindikalnog djelovanja i prava na štrajk te ravnopravnost sindikata s poslodavcima,
- sprečavanje zlouporaba agencijskog rada i rada platformskih radnika,
- pooštrenje mjera za prekršaje radničkih prava.

Plasirani razlog za izmjenu ZOR-a je potreba za regulacijom platformskog rada i rada od kuće,

koji je posebno porastao zbog pandemije, što je očiti spin kako bi se ubrzala fleksibilizacija radnih odnosa.

Rad od kuće svakako treba regulirati, no Vlada ga planira voditi kao rad na izdvojenom mjestu. Izdvojeno mjesto rada je prostor poslodavca, on ga mora imati u svojem vlasništvu ili najmu i osigurati struju, vodu, grijanje i sve ostalo potrebno prema Zakonu o zaštiti na radu. Rad od kuće nije prostor poslodavca nego radnika. Kada se to dvoje miješa, ostavlja se prostor da poslodavac, recimo, podijeli tekstilnim radnicama šivaće mašine i naredi im da šivaju od kuće. Time poslodavac uštedi na prostoru, konkurentniji je i postavlja takav poslovni model kao tržišnu normu. ZOR bi morao definirati da se kućni rad smije odobriti samo na zahtjev radnika. Poslodavac to ne smije tražiti od njega.

Kapital ima jak savez koji čine država, vladajuća stranka i parlamentarna većina, udruge

poduzetnika, svi vodeći privatni mediji, vodeći ekonomisti i instituti iz njih, Europska komisija i Europska unija. Svi oni podupiru fleksibilizaciju radnih odnosa. Ako želimo promjene u drugom smjeru, moramo imati što jači savez. Zato moramo povezati sindikate, političke stranke i organizacije, a pozivamo da nam se pridruže i svi ostali koji su voljni preusmjeriti postojeće klasne odnose prema jačanju pozicije radništva.

izvor: priopćenje inicijative „Za radnički Zakon o radu“

AKTUALNO

KONFERENCIJA OD KOJE OČEKUJEMO REZULTATE

RAZGOVARAO: Anto Iličić
FOTO: Josip Tirić

AKTUALNO

Grad Labin i Sportski centar Franko Mleta bili su 30. studenoga 2021. domaćini konferenciji „Inicijativa za revitalizaciju željezničkog prometa u Istarskoj županiji“. Istra je danas najrazvijenija hrvatska županija, ali kad pogledamo prometnu infrastrukturu, osim Istarskog ipsilona, ona ne prati razvoj Istarske županije i zato je pokrenuta ova inicijativa. Neki od viđenih sudionika ove konferencije bili su: gradonačelnik Labina Valter Glavičić, državni tajnik pri Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture Alen Gospočić, istarski župan Boris Mletić, predsjednik TZ Istarske županije Denis Ivošević, voditelj katedre na Fakultetu prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu izv. prof. dr. sc. Borna Abramović i direktor Sektora za razvoj, pripremu i provedbu investicija

i EU fondova HŽ Infrastrukture Mirko Franović.

„Najslabija točka istarskog prometa je već godinama željezница - neelektrificirana, spora, degradirana u svakom smislu. Primjerice, trasa Lupoglav-Štalije je izvan prometa od 2009. godine, a u putničkom prijevozu se koriste stari, nepouzdani dieselmotorni vlakovi s prosječnom voznom brzinom oko 60 km na sat“, istaknuo je Mletić.

Ova inicijativa poslala je na kraju konferencije pismosa zaključcima predsjedniku Vladi RH, ministru MPI, Ministru gospodarstva i ministrici turizma RH koji najkraće glase: „Želja nam je da istarska željezница bude spojena s Europom, kao što je to bila prije sto godina, ali i s željeznicom u drugim dijelovima Hrvatske, što nikad nije bila.“

Željezničku prugu u Istarskoj županiji potrebno je revitalizirati kako bi pridonijela višestrukim koristima i razvoju ne samo Istre, već i cijele Republike Hrvatske:

- mobilnosti putnika, u prvom redu građana Istarske županije te gostiju,
- olakšala bi poslovanje postojećim velikim gospodarskim subjektima koji sada isključivo koriste cestovni transport,
- stvorila bi uvjete za otvaranje novih gospodarskih subjekata,
- povećala bi turističku ponudu i potencijale,
- doprinijela bi zelenoj tranziciji Republike Hrvatske zbog manjih emisija CO₂ koje sada nastaju u cestovnom transportu za gospodarske potrebe,
- povećala bi razinu sigurnosti i ekonomičnosti prometa.

Obraćamo Vam se upravo u godini koja je proglašena Europskom godinom željeznice, a cilj joj je potaknuti građane i poduzeća diljem Europske unije na veće korištenje željeznice kao energetski učinkovitog i održivog načina prijevoza.

Smatramo da bismo zajedničkim snagama trebali uložiti napore kako bismo revitalizirali željeznički promet u Istarskoj županiji, a posebno dionicu Lupoglav-Bršica na kojoj je vlak zadnji put prometovao 2008. godine. Željeznice u Istarskoj županiji predstavljaju mrtvi kapital iako postoji velika potreba, kako velikih gospodarskih subjekata na području proizvodnje, tako i za proširenje i jačanje turističkih kapaciteta Istre.

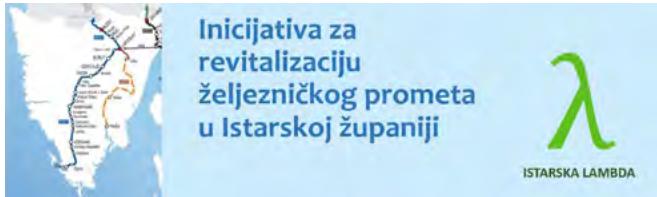
Isto tako, znamo da Hrvatska kao članica Europske unije ima obavezu smanjiti štetne emisije za 55% do 2030. godine, a promet je jedan od najvećih emitera onečišćujućih plinova. Ukoliko transport vlakom zamijeni kamione, a znamo da jedna kompozicija može zamijeniti i do 50 kamiona, ne samo da ćemo na taj način smanjiti CO₂ i negativne utjecaje na okoliš i ljude, već i ogromnu potrošnju goriva, te time povezanih troškova. Ujedno bi se podigla sigurnost u cestovnom prometu za sve sudionike, te smanjila opterećenost lokalnih cesta. Primjerice, sada sve sirovine i gotovi proizvodi do i iz proizvodnih subjekta se prevoze isključivo kamionima kroz naseljena mjesta. Revitalizacija željezničkog prometa u Istarskoj županiji, neupitno bi pridonijela boljoj povezanosti Europe i ostatka Hrvatske s turističkim centrima u Istri.

Vjerujemo kako bi dostupnost moderne željeznice učinila industrijske, odnosno poslovne zone Istre puno atraktivnijima za potencijalne ulagače.

Stoga Vas molimo da sagledate sve naše argumente, te na dobrobit šire zajednice iznađete rješenje za obnovu cjelokupne postojeće mreže duljine 143 km s potencijalom rasta, a posebice vraćanje u promet pruge na dionici Lupoglav-Bršica koja je van funkcije od 2009. godine.

Predstavnici lokalne i regionalne samouprave Istarske županije, sektora gospodarstva i turizma te stručne javnosti, potpisnici ove Inicijative, stoje Vam na raspolaganju vjerujući da će se zajedničkim snagama uspjeti u ovom važnom projektu.

U Labinu, 30. studenog 2021. godine

INICIJATIVA ZA REVITALIZACIJU ŽELJEZNIČKOG PROMETA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
n/p g. Andrej Plenković, predsjednik

MINISTARSTVO MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE REPUBLIKE HRVATSKE
n/p g. Oleg Butković, ministar

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA I ODRŽIVOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE
n/p g. Tomislav Čorić, ministar

MINISTARSTVO TURIZMA I SPORTA REPUBLIKE HRVATSKE
n/p gđa Nikolina Brnjac, ministrica

Željezničku prugu u Istarskoj županiji potrebno je revitalizirati kako bi pridonijela višestrukim koristima i razvoju ne samo Istre, već i cijele Republike Hrvatske:

- mobilnosti putnika, u prvom redu građana Istarske županije te gostiju,
- olakšala bi poslovanje postojećim velikim gospodarskim subjektima koji sada isključivo koriste cestovni transport,
- stvorila bi uvjete za otvaranje novih gospodarskih subjekata,
- povećala bi turističku ponudu i potencijale,
- doprinijela bi zelenoj tranziciji Republike Hrvatske zbog manjih emisija CO₂ koje sada nastaju u cestovnom transportu za gospodarske potrebe,
- povećala bi razinu sigurnosti i ekonomičnosti prometa.

Obraćamo Vam se upravo u godini koja je proglašena Europskom godinom željeznice, a cilj joj je potaknuti građane i poduzeća diljem Europske unije na veće korištenje željeznice kao energetski učinkovitog i održivog načina prijevoza.

Smatramo da bismo zajedničkim snagama trebali uložiti napore kako bismo revitalizirali željeznički promet u Istarskoj županiji, a posebno dionicu Lupoglav-Bršica na kojoj je vlak zadnji put prometovao 2008. godine. Željeznice u Istarskoj županiji predstavljaju mrtvi kapital iako postoji velika potreba, kako velikih gospodarskih subjekata na području proizvodnje, tako i za proširenje i jačanje turističkih kapaciteta Istre.

Isto tako, znamo da Hrvatska kao članica Europske unije ima obavezu smanjiti štetne emisije za 55% do 2030. godine, a promet je jedan od najvećih emitera onečišćujućih plinova. Ukoliko transport vlakom zamijeni kamione, a znamo da jedna kompozicija može zamijeniti i do 50 kamiona, ne samo da ćemo na taj način smanjiti CO₂ i negativne utjecaje na okoliš i ljude, već i ogromnu potrošnju goriva, te time povezanih troškova. Ujedno bi se podigla sigurnost u cestovnom prometu za sve sudionike, te smanjila opterećenost lokalnih cesta. Primjerice, sada sve sirovine i gotovi proizvodi do i iz proizvodnih subjekta se prevoze isključivo kamionima kroz naseljena mjesta. Revitalizacija željezničkog prometa u Istarskoj županiji, neupitno bi pridonijela boljoj povezanosti Europe i ostatka Hrvatske s turističkim centrima u Istri.

Vjerujemo kako bi dostupnost moderne željeznice učinila industrijske, odnosno poslovne zone Istre puno atraktivnijima za potencijalne ulagače.

Stoga Vas molimo da sagledate sve naše argumente, te na dobrobit šire zajednice iznađete rješenje za obnovu cjelokupne postojeće mreže duljine 143 km s potencijalom rasta, a posebice vraćanje u promet pruge na dionici Lupoglav-Bršica koja je van funkcije od 2009. godine.

Predstavnici lokalne i regionalne samouprave Istarske županije, sektora gospodarstva i turizma te stručne javnosti, potpisnici ove Inicijative, stoje Vam na raspolaganju vjerujući da će se zajedničkim snagama uspjeti u ovom važnom projektu.

U Labinu, 30. studenog 2021. godine

SRAMOTA

PISÈ: Anto Ilić
FOTO: Ilija Grlić

UMIVAONIK U DUGOM SELU

AKTUALNO

Želite li raditi u kolodvoru u kojem:

- nije osigurana topla voda, a hladna vode je izvedena s improviziranom instalacijom bez odvoda te se voda skuplja u plastičnu kantu,
- radnicima nisu osigurani garderobni ormari već svoju robu odlažu na ostatke skele zaostale od izvođača radova,
- prostorija prometnog ureda u kojoj rade dva prometnika vlakova i skretničar- kolodvorski radnik također ne zadovoljava propisanim uvjetima jer je pod na mjestu rada predmetnih radnika oštećen i neravan te predstavlja opasnost od pada radnika, strop iznad mjesta radu prometniku vlakova te iznad ulaza u prostoriju prometnog ureda nije ispravan jer nedostaju knauf ploče.
- prilaz prometnom uredu je neadekvatno izведен te predstavlja opasnost od pada radnika.
- u prometnom uredu nije osigurano grijanje
- prilazni put prema dva prijenosna WC nije osvijetljen što predstavlja opasnost za radnike koji u večernjim satima koriste WC.

Sve to i još gore čeka vas u kolodvor Dugo Selo.

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI INSPEKTORAT
Područni ured Zagreb
Ispostava-Bjelovar
Bjelovar, Ivana Gundulića 1/II

KLASA: 116-02/21-11/2119
URBROJ: 443-02-05-14-21-02

ZAPISNIK

o obavljenom inspekcijskom nadzoru poslodavca HŽ INFRASTRUKTURA d.o.o. za upravljanje, održavanje i izgradnju željezničke infrastrukture, Zagreb, Mihanovićeva 12, OIB: 39901919995, MBS: 080590485.

Predmet nadzora: primjena propisa iz područja zaštite na radu

Pisanje zapisnika započeto je dana 24.11.2021. godine u 10:00 sati u poslovnim prostorijama poslodavca u PRJ Prometa Centar, kolodvor Dugo Selo, Matije Gupca 4.

Nadzor je obavio inspektor rada (za zaštitu na radu) mr.sc. Goran Vunić, dipl.ing. temeljem ovlaštenja iz određbi čl. 3. i 61.-66. Zakona o Državnom inspektoratu (NN br. 115/18), i čl. 90. Zakona o zaštiti na radu (NN br. 71/14, 118/14, 94/18, 96/18), a zapisnik je sastavljen temeljem određbi čl. 76. Zakona o općem upravnom postupku (NN br. 47/09).

Tijekom sastavljanja zapisnika bili su nazočni:

Zdenko Pukec – šef kolodvora.
Ilija Grlić, ing.prometa – povjerenik ZNR
Jakov Rašić, dipl.ing.prometa – koordinator povjerenika ZNR

Stranka je u smislu odredaba čl. 30., 52. i 70. Zakona o općem upravnom postupku upozorenja na pravo da sudjeluju u svim fazama postupka kao i na pravo da se izjasni o svim činjenicama i okolnostima koje su utvrđene od strane inspektora.

Ako se budu uzimale izjave osoba u sklopu zapisniku upozoravaju se da nisu dužni odgovarati na pojedina pitanja, ako je vjerojatno da bi time izložio sebe ili svog bliskog rođaka teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili kaznenom progonu. Isti su upozorenji da imaju pravo da branitelja koji može biti nazočan njegovom ispitivanju te da nije dužan iznijeti svoju obranu niti odgovarati na pitanja.

NALAZ

Inspekcijskim nadzorom utvrđeno je sljedeće:

Dana 24.11.2021. obavljen je obilazak i pregled radnih prostorija poslodavca na lokaciji u Dugom Selu, kolodvor Dugo Selo, Matije Gupca 4. Obilazak je obavljen zajedno sa u nadzoru nazočnim predstavnicima društva. Obavljen je obilazak radnog prostora kolodvorske zgrade u

sklopu kojih se nalazi ured prometnika vlakova, ured šefa kolodvora te prostor nekadašnje školske prostorije koji se sada koristi kao garderoba te sanitarni prostor.

Obilaskom navedenih radnih prostora utvrđeno je slijedeće:

- Prostor nekadašnje školske prostorije koji se koristi kao garderoba te sanitarni prostor ne zadovoljava propisanim uvjetima jer je u toj prostoriji neuređen strop i pod te nisu izvedene instalacije za odvodnju vode, također nije osigurana topla voda a hladna voda je izvedena sa improviziranom instalacijom bez odvoda te se voda skuplja u plastičnu kantu.
- Radnicima nisu osigurani garderobni ormari već svoju robu odlažu na ostatke skele zaostale od izvođača radova.
- Prostorija prometnog ureda u kojoj rade dva prometnika vlakova i skretničar-kolodvorski radnik također ne zadovoljava propisanim uvjetima jer je pod na mjestu rada predmetnih radnika oštećen i neravan te predstavlja opasnost od pada radnika, strop iznad mjesa rada prometnika vlakova te iznad ulaza u prostoriju prometnog ureda nije ispravan jer nedostaju knauf ploče.
- Prilaz prometnom uredu je neadekvatno izведен te predstavlja opasnost od pada radnika.
- U prometnom uredu nije osigurano grijanje (jer su demontirane plinske peći) te se ured sada grije pomoću električne grijalice koju kao zamjenu osigurao izvodač radova a prema izjavama radnika ista ne osigurava dovoljnu temperaturu u uredu.
- Ispred ulaza u prostorije kolodvora osigurana su dva prijenosna WC međutim prilazni put prema njima pokriven je reflektorom koji ne radi što predstavlja opasnost za radnike koji u većemjim satima koriste WC.

Poslodavac je obvezan osigurati da su mjesta rada koja se koriste u svakom trenutku sigurna, održavana, prilagođena za rad i u ispravnom stanju, u skladu s pravilima zaštite na radu.

U provedbi inspekcijskog nadzora u području zaštite na radu nadležni inspektor mora usmenim rješenjem, na vrijeme dok se ne otkloni utvrđeni nedostatak, poslodavcu zabraniti upotrebu gradevine ili njezinog sastavnog dijela, koji su neispravni.

S obzirom na okolnosti da se u predmetnim prostorijama obavlja regulacija željezničkog prometa te bi zatvaranjem navedenih prostora došlo do obustave kompletног željezničkog prometa inspektor odlučuje da će poslodavcu uručiti ovaj zapisnik sa odlukom de će predmetni nadzor na navedene okolnosti obaviti u roku 30 dana te ako i tada utvrdi da nisu uklonjeni nedostaci te nije osiguran siguran rad radnika donijeti će riješene o zabrani rada u naprijed navedenom prostorijama.

Na osnovi uvida u osobnu iskaznicu i na osnovi usmene izjave dobiveni su osobni podaci u nadzoru nazočnih predstavnika poslodavca:

- Zdenko Pukec, sin oca Stjepana, rođen 21.08.1960.godine, OI br: 110590391, izdana od strane PP Dugo Selo, s prebivalištem u mjestu Dugo Selo, Ulica Matije Gupca 6.
- Ilija Grlić, sin oca Jozo, rođen 07.04.1976.godine, OI br: 115912935, izdana od strane PP Sesvete, s prebivalištem u mjestu Sesvete, Ilica Puđak Ignaca 7D.
- Jakov Rašić, sin oca Ivan, rođen 24.05.1971.godine, OI br: 114220922, izdana od strane PU Zagrebačka, s prebivalištem u Trnava VIII. 22.

AKTUALNO

DARKO RUNĐEK
umjetnik

PRIVILEGIIRANI MOMENT MIRA

RAZGOVARAO: Nebojša Gojković
FOTO: Nebojša Gojković

On je glazbenik, pjesnik, režiser i filmski glumac. Prije i iznad svega toga, on je živa legenda cijelokupne glazbene scene na ovim prostorima i jedna od najvećih ikona nekadašnjeg glazbenog pravca poznatijeg kao „Novi val“. Isto tako, jedan je od rijetkih glazbenika iz tog vremena čija kreativnost nije nestala zajedno s tim vremenom, odnosno koji je s jednakim, a po многим i puno većim uspjehom nastavio svoj impresivni stvaralački rad. On je i glazbeni inovator i vizionar koji je na ove prostore uveo jedan potpuno novi zvuk, a koji je s jednakim oduševljenjem prihvaćen kako od publike, tako i od kritike, stvorivši od njega svojevrsnu glazbenu instituciju i izgradivši mu na taj način gotovo mitski status. Ono što ga čini posebnim jeste i to što u svojim pjesmama ne govori samo o odbjeglim nevjestama, ljekovitim svojstvima votke i pelinkovca, te procvalim jorgovanima i krizantemama, već je jedan od rijetkih autora koji se usuduje progovoriti o životu i problemima radničke klase, iste one koju polako ali sigurno, oni divni ljudi iz Bruxellesa i Washingtona vraćaju na „tvorničke postavke“, točnije u „dobra stara vremena“ jednog njima nikad prežaljenog sistema koji je nestao tamo negdje početkom 19. stoljeća. Nama je posebno zanimljiv iz razloga što potječe iz prave željezničke obitelji. On je Darko Rundek i naš je novi sugovornik u rubrici „POZNATA LICA I ŽELJEZNICA“. Broj prodanih nosača zvuka, posjećenost njegovih koncerata, glazbene nagrade koje je osvojio, a prije svega univerzalne ljudske vrijednosti koje svojim životom i radom promiče, sve to skupa govori da smo za jubilej kakav je ovih naših prvih 10 godina izlaženja lista „NA PERONU“, izabrali pravog sugovornika. A sam razgovor izgledao je otprilike ovako...

Poštovani gosp. Rundek, prije svega hvala Vam što ste se odazvali našem pozivu i pristali na ovaj razgovor. Molim Vas da nam za sam početak kažete nešto o svom djetinjstvu; gdje ste ga proveli, što ga je obilježilo, kakvi su Vam tada bili interesi, želje, snovi...?

Rodio sam se u Zagrebu, u stvari mama je došla roditi me ovdje, a živjeli smo u Zagorju, točnije u Konjčini. Prvih godinu dana živio sam na selu iz razloga što su mama i tata tada stanovali kod bake, a onda smo se preselili u radničku koloniju koja se nalazila u Jertovcu. To su bile 3 zgrade u kojima su stanovali ljudi koji su radili u Termoelektrani „Jertovec“. To su bile kasne „50-e“ godine i tamo se lijepo živjelo; bilo je ljudi sa svih strana, taj kadar je uglavnom bio mlad, veseo, pun života... Oni su imali službenog „Peugeota“ s kojim su znali otici na more vozeći se onim starim cestama. Prvog „Fiću“ kupili smo 1961. godine, a 2 godine prije toga i prvi televizor. Bilo je puno „klinaca“ mojih godina tako da nisam bio usamljen. Tada se još igralo po vani, zgrada je bila četverokatna, za današnje pojmove skoro pa obiteljska kuća, mada nije bila u najboljem stanju, iza zgrade je bila šuma... Sve u svemu, jedno lijepo i zdravo djetinjstvo.

Nešto što je široj javnosti manje

poznato, jeste činjenica da ste vi po zanimanju kazališni režiser, odnosno da ste diplomirali režiju na Akademiji za dramsku umjetnost u Zagrebu. Znači li to da se vrlo lako moglo dogoditi da karijeru ostvarite u jednoj drugoj umjetnosti?

Da, to je tada bila moja namjera. Ja sam zapravo prvo krenuo studirati s idejom da budem filmski režiser, a onda sam se za prve 2 godine kada se studirala usporedno filmska i kazališna režija, prebacio na kazališnu. U Zagrebu je u to vrijeme bilo dobrih kazališnih festivala i grupa poput „Kugle“, „SSG“-a, „SEK“-a... U kazalištu je bilo više nekog „vrenja“ koje me njemu privuklo, a vjerojatno zbog toga što negdje u sebi imam neki glumački „nerv“, pa sam shodno tome odlučio da studiram kazališnu umjesto filmsku režiju. Onda sam jedno vrijeme bio u kazalištu, sve dok u međuvremenu nije „planula“ muzička scena...

Na sreću i zadovoljstvo mnogobrojnih ljubitelja glazbe, a možda na žalost ljubitelja kazališne umjetnosti, život Vas je usmjero u drugom pravcu. Kako je u stvari počeo Vaš glazbeni put?

Imao sam jedan bend koji je bio u principu više iz „gušta“ nego iz nekih velikih ambicija, ali su nam te ambicije vremenom lagano porasle i onda je sva ona energija koju sam imao prema filmu,

a kasnije kazalištu, na kraju otišla prema muzici. Sve je počelo sviranjem na plaži, na večerima na moru, pa s gimnazijskim bendovima i onda se sve to nekako lagano artikuliralo u bend.

Mnogi glazbeni kritičari, kao i oni obični ljubitelji glazbe, pri spomenu „Haustora“ koriste pridjev „kultni“. S ove vremenske distance, možete li nam reći što je to bilo toliko privlačno u glazbi koju je „Haustor“ svirao da je ostao popularan sve do ovog vremena, rekli bi podjednako onima koji su tada bili mlađi, kao i onima koji su to danas?

Mislim da je „Haustor“ imao puno dobrih pjesama, a dobre pjesme ostaju. Mi smo u početku bili neki crni „punk cabaret“, ja sam se bio nešto maskirao, to je bilo dosta crno na neku artističku foru. Kad je izašla ona pjesma „Djevojke u ljetnim haljinama“, odnosno „Moja prva ljubav“, ona je bila neusporedivo veselija od svih ostalih naših pjesama. Ali mislim da je ono osnovno zbog čega „Haustor“ danas zovu kulturni, to što je imao neku svoju auru i atmosferu koja je bila prepoznatljiva.

Period najveće popularnosti „Haustora“ poklopio se s vremenom u kojem se pojavio novi glazbeni pravac poznat kao „Novi val“. Koje su to bile posebnosti koje sa sobom nosio

jedan takav glazbeni izričaj, odnosno što je to po čemu se razlikovao od onog što se do tada sviralo?

Prije svega zbog toga što je u to vrijeme punk „planuo“ na svjetskoj sceni. Stjecajem okolnosti, ovdje je bilo dosta dobrih autora i prvi puta su se kod nas počeli pisati kvalitetni tekstovi u rock muzici na hrvatskom jeziku, odnosno štokavskom narječju kojim je govorila većina ljudi u bivšoj državi. Bila je to velika scena koja je dijelila isti jezik. Što se tiče društvene situacije, bilo je to vrijeme kada je Tito umro i nekako je bila potrebna kulturna revolucija i neko osvježenje, odnosno neka sloboda koja je u našem slučaju, kao i u slučaju drugih bendova bila prilično izražena, ne u smislu amerikanizacije, već upravo suprotno; u smislu neke autentične revolucionarnosti.

U Parizu pored novog života, otpočinje i Vaša nova glazbena karijera. Jedan ste od rijetkih glazbenika iz „novog vala“ koji je i nakon tog razdoblja nastavio stvarati originalnu glazbu s jednakim, ako ne i većim uspjehom. Koliko je uopće zahtjevno uvijek iznova pronalaziti neke nove glazbene teme, a pri svemu tome zadržati nivo kvalitete na koji ste naviknuli publiku?

Ja to nekako radim i zbog publike i zbog sebe. Meni je muzika i pisanje poezije za pjevanje nešto što me nadahnjuje, uzbuduje i što za mene predstavlja jedan izazov koji je još uvijek jednako „živ“. To je sve skupa imalo nekakvu prirodnu podlogu u meni.

Taj drugi dio Vaše karijere, odnosno onaj dio nakon „Haustora“, obilježile su i mnogobrojne nagrade kako struke, tako i publike. Da spomenemo podatak da ste dobitnik 9 „Porina“ (7 samostalnih i 2 za ostvarenu suradnju) i 4 „Crne mačke“. Koliko je za jednog autora bitna jedna takva vrsta potvrde kvaliteta njegova rada?

Mislim da nije bilo toliko tih nagrada. Nisam nešto puno nagradivan „Porinom“. Ne znam, možda je to i istina, uglavnom, kod mene doma su samo dva. Takva vrsta potvrde nije pretjerano bitna, ali godi. Ovih „Crnih mačaka“ imam nekoliko kod kuće i lijepo su statue, ali poprilično teške. Jedna od tih nagrada skoro je koštala glave moju mamu jer je prilikom potresa pala s neke police. Ona se prepala i još uvijek ima traume od tog događaja.

Osim ovog dijela karijere po kojem ste prepoznatljivi, nezaobilazan dio Vašeg stvaralaštva predstavlja i glazba koju ste radili za mnogobrojne kazališne predstave, filmove, te radio drame. Kako Vi osobno gledate na taj dio Vašeg opusa; kao na nešto sporedno i usputno ili je to nešto što je u istoj ravni sa onim medijski eksponiranim dijelom?

To je apsolutno u istoj ravni. Meni je bilo jako uzbudljivo i zanimljivo skoro cijele „80-e“ godine raditi kao režiser u dramskom programu Hrvatskog radija, odnosno Radio Zagreba. Isto tako, uвijek mi je bilo zanimljivo raditi glazbu za film i predstave, dijelom i zbog toga što sam studirao tu režiju, pa sam nešto više znao o mogućim dramaturškim upotrebama glazbe, odnosno bio sam tu nešto kompetentniji od nekih mojih kolega.

Zanimljivo je da ste se u nekoliko navrata okušali i kao glumac i to, moglo bi se reći, prilično uspješno. Za jedno od tih pojavljivanja na filmu dobili ste i nagradu za najbolju mušku ulogu na „Slovenskom filmskom festivalu“. Koji su razlozi da se niste više posvetili glumi?

To me jedno vrijeme zabavljalo i bilo mi je izazovno, pa kad sam odigrao glavnu ulogu u jednom cjelovečernjem filmu, a to je bio ovaj spomenuti slovenski film „Ruševine“, uz još nešto sporednih uloga, tu sam se „izdovoljio“ što se tiče glume. Mislim da se moj glumački „nerv“ više veže uz scenu nego uz kadar.

Da se sada malo posvetimo i našoj osnovnoj temi, a to je željeznica. Sami ste jednom prilikom istaknuli kako Vas sa željezničarima i željeznicom vežu razne veze. Htio bih da se za ovu priliku dotaknemo svake od tih veza, a nekako je logično da počnemo od one osnovne, odnosno obiteljske veze...

Da, moj djeda, tatin tata, bio je željezničar. Mislim da je bio strojvodja. Isto tako, i tata je bio došao u Zagreb, završio željezničku školu i počeo raditi na željeznići. Nešto je bio šegrtovao na održavanju, ali je ubrzo promijenio posao. Eto, tako i ja imam taj neki željezničarski „pedigre“.

Kao netko tko je odrastao u željezničkoj obitelji, jeste li tada možda imali želju da i sami jednom postanete željezničar?

Pa naravno! Djeci je to jako interesantno, ta željezničarska kapa, loparić... To su za nas tada bili „vitezovi“ i naravno da sam i ja htio biti jedan od njih.

Slijedeća poveznica sa željeznicom bila su i sama putovanja vlakom. Kakva su Vam tu iskustva i što posebno pamtite? Meni su putovanja uvijek bila nekakav privilegirani moment nekog mira, prolaska kroz prostor... To „kloparanje“ kotača na spojevima između šina mi je uvijek bilo inspirativno, tu su mi „svirali“ neki ritmovi koji bi mi budili neke muzičke ideje. Najviše sam volio putovati za Beograd u vrijeme kad je „Haustor“ počeo svirati „okolo“. Onda nismo išli nikakvim kombijem, već bismo utovarili instrumente u vlak i tamo u Beogradu bi nas čekao nekakav auto. To putovanje s bendom mi je bilo super. Jako sam volio vagon-restorane; ostavim stvari u kupeu i onda u vagon-restoran. Tamo je bilo jeftino i to su mi bili baš super momenti; onako pijuckati gemiš i gledati kako prolazim kroz Slavoniju. Poslije toga su mi vrlo bogati trenuci bila putovanja za Pariz. Išao sam uglavnom kušetom, to je bio „Simplon Express“ i to mi je bilo isto jako zgodno. Pratnici kušeta uglavnom su bili neki „narodski“ ljudi koji su bili pravi domaćini i na kraju bih uvijek završio s njima na način da bi oni nešto narezali, ponudili s rakijom... Sjećam se da sam jedanput putovao s Mikijem Manojlovićem koji je još uvijek slavan glumac, a tad je bio još slavniji, pa smo on i ja, te još jedan pratilac kušeta čitavu jednu noć proveli pijuckajući i družeći se.

Možete li se ovog trenutka sjetiti kad ste se posljednji put vozili vlakom?

Mislim da je to bilo putovanje „TGV“-om, hiper brzim francuskim vlakom, koji juri 300 km na sat. Prebrzo je to i nema kupea, i sve je aseptično i plastično...

Još jedna poveznica Vas i željeznice je ekologija. Poznati ste kao netko tko promiče ekološku osviještenost i očuvanje prirodnog okoliša, a željeznička je vrsta prijevoza koja je trenutno ekološki najprihvatljivija. Smatrati li da tu svoju prednost dovoljno koristimo?

Ne koristimo je dovoljno jer su nafta i njeni derivati predstupni, prejeftini i njima se razbacujemo nauštrb uvjeta života nače djece. Tu ne mislim na neke daleke buduće generacije, nego na današnje „klince“ od kojih smo posudili zemlju, vodu, zrak, biljke i životinje s kojima dijelimo i zajednički oblikujemo životni prostor. Nedorasli i slijepi od konzumerizma, vraćamo im to što smo od njih posudili

iscrpljeno, polomljeno i uprljano. Njima će željeznička sigurno trebati za razmjenu dobara među regionalnim zajednicama, a koje će se morati prije svega baviti lokalnim zadovoljavanjem potreba i regeneracijom prirodne sredine.

Dolazimo sada i do one Vaše umjetničke veze sa željeznicom, a to je željeznička kao motiv u Vašim pjesmama. Vi ste bez sumnje jedina osoba koja je opjevala „Sveti gral“ većine željezničara, a to je Štrajk. Riječ je o Vašoj pjesmi „Štrajk željezničara“. Otkud inspiracija za pjesmu s takvom tematikom?

U radničkom pokretu su radnici u velikim državnim firmama, a koje su bile strukturalno bitne za društvo i državu, uvijek imali najveću sindikalnu moć. Znalo se da ako stane željeznička, stao je cijeli društveni i privredni „krvotok“, pogotovo u ona prijašnja vremena. Sad su taj prostor uglavnom već popunili kamioni i ta moć je manja nego prije 30 ili 40 godina. U tom mom osjećanju radničkog, pa skoro i „lumpenproleterskog“ bunta, taj štrajk željezničara bio je motiv koji sam uzeo za pjesmu.

Ipak, utisak je da je u jednoj Vašoj drugoj pjesmi taj motiv željeznice još puno bolje pogoden i izražen, a to je pjesma „Radnička klasa odlazi u raj“. Za tu pjesmu zanimljivo je to da je jedno vrijeme bila cenzurirana, odnosno zabranjeno Vam je da je uvrstite na album...

Oko toga se napravio cijeli mit, isto kao što se danas jako falsificira realnost socijalističke Jugoslavije i to što „klinci“ uče o tome, to nema veze s onime čega se ja sjećam. Ta pjesma nije bila zabranjena. U „Jugotonu“ su nam rekli da iz razloga što je pjesma malo ideološki „zastranila“, da bismo vjerojatno dobili nekakav porez na šund, a što bi onda povećalo cijenu albuma pa bi se onda i sam album manje prodavao. To je bila 1981. godina, nedugo nakon Titove smrti, bili su štrajkovi, na Kosovu je bila napeta situacija, pa su nam rekli da bolje da ne „talasamo“. Pjesma je bez problema izašla 2 godine kasnije na albumu „Treći svijet“.

Kako i na koji način danas doživljavate željeznicu; samo kao vrstu prijevoza, pjesničku inspiraciju, podsjetnik na neko prošlo vrijeme...

Doživljavam je kao „podsjetnik“ na neko buduće vrijeme jer to kako se danas

prevozimo je potpuno nerealno, te energetski i ekološki neodrživo. Ako se želimo humano prilagoditi vremenu koje je već došlo; nestanku sirovina, zagađenjima, klimatskim promjenama, onda se trebamo prije svega orientirati na onaj prijevoz koji ima veze s ekonomijom energije, zajedničkim solidarnim „dilanjem“ resursa i uopće odnosom prema okolišu. Mislim da će tu željeznica ponovo igrati važnu ulogu.

Osim one dvije spomenute „željezničke“ pjesme, u svom opusu imate još pjesama koje govore o životu radničke klase, poput pjesme „Ima ih“. Jedan ste od rijetkih današnjih autora koji na taj način progovara o životu ove društvene skupine, ili kako ju Balašević naziva: „treće smjene“. Čak mislim da ste, ako izuzmemo nekoliko repertočnih jezika izričaj ipak poprilično ograničen, pored Mile Kekina i jedini ozbiljniji autor koji se usuđuje baviti ovom tematikom...

Da, na to se relativno malo autora „prima“, osobito onih koje čujemo na radiju jer je radio i uopće taj nekakav javni i kulturni prostor potkupljen. Svi

pokušavaju napraviti pjesme koje će doći do najšire publike i podilaziti onom dosta bazičnom ukusu, ne postavljati pitanja i ne „talasati“. Čini mi se da je jedna od funkcija pjesme da postavlja pitanja i da se bavi sa svim aspektima realnosti, osobito tamo gdje se „budi“ energija i neka potraga za smisalom.

Jedan Vaš „suborac“ iz vremena „novog vala“, u jednoj od svojih najpoznatijih pjesama (na tekst Mile Rupčića) otpjevao je i slijedeće stihove: „....a kada umoran zaspе i više se ne probudi, jedino za čime žudi je da umjesto blaženstva i raja, vidi zoru kako rudi i sunce starog kraja...“ Vi ste dugo godina živjeli daleko od zavičaja, a puno vremena proveli ste i na raznim putovanjima. Da li se nakon svega toga uspijete pronaći u ovim već spomenutim stihovima, odnosno da li je to sad to što se seoba tiče ili još uvijek tu temu ostavljate otvorenom?

A da, Džoni! Pa, ja i dalje za spremanje stvari koristim putnu torbu, a ne ormari. Unazad par mjeseci bio sam u Zagrebu, prije toga na Braču, pa u Francuskoj, a između toga obišao sam i razna druga

mesta. Ono čime se bavim je povezano s putovanjima, a i sam volim putovati. Što se tiče rodnog kraja, zadnje što me ozbiljno dirnulo bilo je prije 20 godina kada sam došao u Bedekovčinu i osjetio miris ilovače koji je ušao u neka moja najranija sjećanja. Zapravo me taj miris te zemlje veže uz taj kraj. Što se tiče onog domoljubnog osjećaja, on kod mene baš i nije jak. Mogu se poistovjetiti sa Zagorjem, s jezikom, sa zajedničkom prošlošću, ali to mahanje zastavama, busanje u prsa i spremanje na ginjenje nije mi blisko.

Poštovani gosp. Rundek, hvala Vam još jednom u ime naših čitatelja što ste odvojili dio svog vremena za nas i ovaj naš razgovor. Želim Vam puno uspjeha u dalnjem životu i radu, a posebno i Vama i nama želim da jedini štrajk željezničara u skorijoj budućnosti bude isključivo onaj na Vašim nastupima!

ČESTIT BOŽIĆ I SRETNA NOVA GODINA

NA PERONU 15

Dragan Marciuš

Svim zaposlenicima HŽI i njihovim obiteljima želim povodom Božića, te božićnih i novogodišnjih blagdana sve najbolje, puno zdravila i puno uspjeha u privatnom životu.

Milan Kovačiček

Svim djelatnicima HŽI i njihovim obiteljima želim sretan Božić i novogodišnje praznike.

Miroslav Biškup

Svim članovima SPVH, kao i svim zaposlenicima HŽI želim sretan Božić te sretnu i uspješnu 2022. godinu.

Dražen Košćak

Svim članicama i članovima SPVH želim čestit i blagoslovjen Božić te sretnu i uspješnu novu, 2022. godinu.

Đorđe Trbović

Svim članovima i članicama SPVH i svim željezničarima čestit Božić i sretna nova godina.

Željko Fumić

Sretan Božić i sretna nova godina svim članovima SPVH i svim zaposlenicima HŽI.

Tomislav Tonković

Svim članicama i članovima SPVH želim čestit Božić i sretnu novu godinu.

Josip Tirić

Svim željezničarima, a posebno članovima SPVH čestit Božić i sretnu novu godinu.

Joso Močić

Sretan Božić i nova godina našim dragim članicama i članovima SPVH.

SIJEČANJ

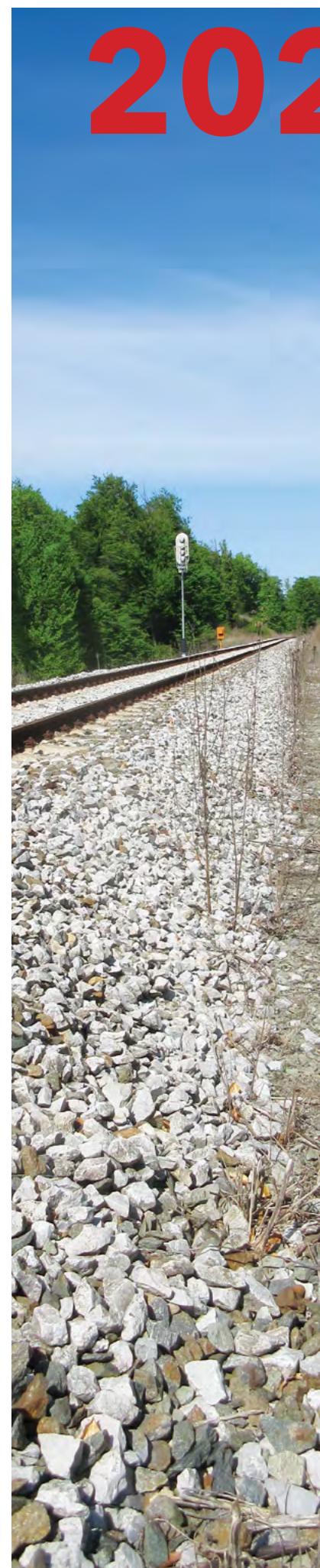
- S 1 Marija Bogorodica, Nova god.
 N 2 po Božiću, Bazilije, Grgur
 P 3 Ime Isusovo, Genoveva
 U 4 Andela Folinjska, Dafroza
 S 5 Gaudencije, Emilijana
 Č 6 Bogoavljenje - Tri Kralja
 P 7 Rajmund, Lucijan, Krispin
 S 8 Gospa od Brze Pomoći, Teofil
N 9 Krštenje Gospodinovo
 P 10 Agaton, Dobroslav, Aldo
 U 11 Honorat, Higin, Neven
 S 12 Ernest, Tatjana Rimska
 Č 13 Hilarije, Veronika, Radovan
 P 14 Feliks, Srećko, Rajko, Žarko
 S 15 Pavao pust., Anastazija-Stošija
N 16 2. kroz godinu, Marcel, Oton
 P 17 Antun pustinjak, Lucije
 U 18 Margareta, Biserka
 S 19 Mario, Ljiljana, Senka
 Č 20 Fabijan i Sebastijan, Henrik
 P 21 Agneza, Janja, Neža, Ines
 S 22 Vinko, Irena, Viče, Laura
N 23 3. kroz. god.
 P 24 Franjo Saleški, Euzebija
 U 25 Obraćenje sv. Pavla, Ananija
 S 26 Timotej i Tit, Paula Rimska
 Č 27 Andela Merici, Pribislav
 P 28 Toma Akvinski, Tomislav
 S 29 Valerije, Zdravko, Zdeslav
N 30 4. kroz godinu, Martina
 P 31 Ivan Bosco, Marcela, Vanja

VELJAČA

- U 1 Brigita, Miroslav, Sever
 S 2 Svjećnica [blagoslov svijeća]
 Č 3 Blaž (Vlaho), (Blagoslov grla)
 P 4 Veronika Jeruzalemska,
 Andrija Corsini, Josip Leon.
 S 5 Agata, Dobrila, Jagoda, Modest, Silvan
N 6 5. kr. god., Pavao Miki i dr.
 P 7 Pio IX. p., Rikard, Držislav
 U 8 Jeronim Emiliani, Jerko
 S 9 Sv. Skolastika, Sunčana
Č 10 Bl. Alojzije Stepinac
 P 11 Gospa Lurdska (Dan bolesnika)
 S 12 Damjan, Zvonimir, Eulalija
N 13 6. kroz godinu, Katarina Ricci
 P 14 Valentin, Zdravko, Vital
 U 15 Klaudije, Vitomir, Agapa
 S 16 Julijana, Onezim, Julka
Č 17 Sedam sv. utemeljitelja Slugu BDM
 P 18 Šimun, Bernardica, Flavijan
 S 19 Konrad, Bonifacije, Blago
N 20 7. kroz godinu, Leon Čudotv.
 P 21 Petar Damjani, Eleonora s
 U 22 Katedra sv. Petra. Tvrtko
 S 23 Polikarp, Grozdan, Jozefina
 Č 26 Sinerot srijemske, Matija
 P 25 Donat Zadarski, Hrvoje
 S 26 Aleksandar, Sandra, Alka
**N 27 8. kroz godinu, Gabrijel
 od Žalosne Gospe, Donat biskup**
 P 28 Roman, Teofil, Bogoljub

OŽUJAK

- U 1 Albin, Jadranko, Zoran
 S 2 Pepelnica (post i nemrs)
 Č 3 Kuniguanda, Marin, Kamilo
 P 4 Kazimir, Eugen, Natko, Kviran
 S 5 Lucije, Adrijan, Vedran
N 6 1. korizmena, Koleta, Viktor
 P 7 Perpetua i Feticita, Eugen
 U 8 Ivan od Boga, Ivša, Boško
 S 9 Franciska Rim., Katarina Bolte
 Č 10 Makarije, Emilijan
 P 11 Kandid, Konstantin
 S 12 Dionizije, Inocent, Dora
N 13 2. korizmena, Rozatija
 P 14 Matilda, Mitijana, Borka, Eva
 U 15 Zakarija, Ljudevit, Veljko
 S 16 Hilarije i Ticijan, Hrvoje
 Č 17 Patrik, Patricija, Domagoj
 P 18 Čiril Jeruzalemski, Eduard
 S 19 **Sv. Josip zaručnik BDM**
N 20 3. korizmena, Klaudija
 P 21 Serapion, Vesna, Vlasta
 U 22 Oktavijan, Lea Rimska
 S 23 Turibije, Oton, Rebeka
 Č 24 Katarina Švedska, Latin
 P 25 **Blagovijest, Marija**
 S 26 Montan i Maksima
N 27 4. korizmena, Rupert, Lađa
 P 28 Siksto III., papa, Priska
 U 29 Eustazije, Bertoid, Jona
 S 30 Zosim, Leonarda, Vlatko
 Č 31 Benjamin, Natalija, Ljubomir

SRPANJ

- P 1 Aron, Stela, Oliver
 S 2 Liberal i dr., Višnja, Oton
N 3 14. kroz godinu, Toma ap.
 P 4 Elizabeta Portugalska, Elza
 U 5 Sv. Ćiril i Metod, Ruka sv. Vlaha
 S 6 Marija Goretti, Marica
 Č 7 Benedikt XL, Kotorski mč.
 P 8 Akvila i Priscila, Eugen
 S 9 **Bl. Marija Pet. od Propteg**
N 10 15. kr. god., BDM Radosna
 P 11 Benedikt opat, Olga
 U 12 Ivan Gualbert, Mislav
 S 13 **Majka Božja Bistrička**
 Č 14 Kamilo de Lellis, Angelina
 P 15 Bonaventura, Bono, Vladimir
 S 16 Gospa Karmelska, Karmela
N 17 16. kroz godinu, Dunja
 P 18 Emilija, Ljuba, Miroslav
 U 19 Aurelija, Makrina, Zora
 S 20 Ilija Tišbijac, pr., Iljana s
 Č 21 Lovro Brindički, Danijel pr.
 P 22 Marija Magdalena, Manda
 S 23 Brigita Švedska, Ezekijel
N 24 17. kroz godinu, Sarbelije M.
 P 25 Jakov ap., Kristofor
 U 26 Joakim i Ana, roditelji BDM
 S 27 Klement Ohr. i Gorazd i dr.
 Č 28 Prohor, Viktor I. papa
 P 29 Marta, Marija i Lazar, Urban
 S 30 Silvan Dubrovački, Petar
N 31 18. kroz godinu, Ignacije L.

KOLOVOZ

- P 1 Alfonz Liguori, Jonatan,
 U 2 Gospa od Andela Stjepan I. p.
S 3 Bl. Augustin Kaž., sv. Stipan
 Č 4 Ivan Marija Vianney, Justin
 P 5 Posv. Baz. sv. Marije Velike
 S 6 Preobraženje Gospodinovo
N 7 19. kroz godinu, Siksto II. p.
 P 8 Dominik, Nedjeljko, Dinko
 U 9 Sv. Terezija Bened. od Križa
 S 10 Lovro đakon i mč., Lovorka
 Č 11 Klara Asiška, Jasna, Suzana
 P 12 Ivana Franciska de Chantal
 S 13 Poncijan i Hipolit, Irena
N 14 20. kroz. god., Maksimilijan
P 15 Velika Gospa
 U 16 Stjepan Ugarski, Rok, Roko
 S 17 Urzicin, Beatrice de Silva
 Č 18 Jelena Križanča, Jelka, Jela
 P 19 Ivan Eudes, Ljudevit, Ratko
 S 20 Bernard, Samuel pr., Branko
N 21 21. kroz. god., Gospa Voćinska
 P 22 BDM Kraljica, Regina
 U 23 Ruža Limska, Rozalija
 S 24 Bartolomej ap., Miroslav Bul.
 Č 25 Anselmo Ninski, Ljudevit IX.
 P 26 Anastazije, Melkizedek
 S 27 Monika, Marcela Ninska
N 28 22. Kroz godinu, Augustin
 P 29 Mučeništvo sv. Ivana Krst.
 U 30 Gaudencije, Emilijana
 S 31 BDM od Suza, Josip iz Arim.

RUJAN

- Č 1 Egidije, Jošua, Tamara
 P 2 Maksima, Kalista, Ingrid
 S 3 Marin iz Raba, Grgur Veliki
N 4 23. kroz godinu, Ruža iz Vit.
 P 5 Majka Terezija, Judita
 U 6 Zakarija pr., Kristina, Davor
S 7 Sv. Marko Križevčanin
Č 8 Rođenje BDM - Mala Gospa
 P 9 Petar Claver, Strahimir
 S 10 Nikola Tolentinski
N 11 24. kroz godinu, Helga
 P 12 Ime Marijino, Mirjana
 U 13 Ivan Zlatousti, Zlatko, Ljubo
 S 14 Uzvišen je svetog križa
 Č 15 Gospa Žalosna, Dolores
 P 16 Kornelije i Ciprijan, Eufemija
 S 17 Robert B., Rane sv. Franje
N 18 25. kroz godinu, Josip Kup.
 P 19 Januarije, Suzana, Željko
 U 20 Andrija Kim i dr., Svetlana
 S 21 Matej ap. i ev., Mate
 Č 22 Toma Vilanovski, Emerita
 P 23 Pio iz Pietrelcine, Ksenija
 S 24 Gospa od Otkupljenja
N 25 26. kroz godinu, Aurelija
 P 26 Kuzma i Damjan, Damjana
 U 27 Vinko Paulski, Gaj, Vincent
 S 28 Večeslav, Lovro Ruiz i dr.
 Č 29 Mihael, Gabrijel, Rafael, ark.
 P 30 **Jeronim, Sofija Rimska**

SINDIKAT PROMETNIKA VLAKOVA HRVATSKE

Trnjanska cesta 11 f • 10000 Zagreb

www.spvh.hr • e-mail: spvh@spvh.hr

TRAVANJ

- P 1 Venancije, Hugo, Teodora
S 2 Franjo Paulski, Božidar
N 3 5. korizmena, Rikard, Siksto I.
P 4 Izidor Seviljski, Žiga, Strahimir
U 5 Vinko Ferferski, Irena, Mira
S 6 Celestin, Petar Veronski
Č 7 Ivan de la Salle, Herman
P 8 Dionizije, Valter, Denis
S 9 Marija KLeafna, Demetrije
N 10 Ned. Muke Gospod. - CVIJETNICA
P 11 Stanislav, Gema, Stanko
U 12 Julije, Davorka, Damjan
S 13 Martin I. papa, Ida, Albertina
Č 14 Veliki četvrtak
P 15 Veliki petak (post i nemrs)
S 16 Velika subota
N 17 USKRS -VAZAM
P 18 Uskrsni ponedjeljak
U 19 Marta, Ema, Leon, Berta
S 20 Agneza, Marcijan, Teotim, Dina
Č 21 Anzelmo, Silvio, Konrad, Goran
P 22 Soter i Kajo Solinski, Leonida
S 23 Juraj, Adalbert, Đurđica
N 24 2. Uskrsna, „Bijela“
P 25 Marko ev., Maroje, Klarencije
U 26 Majka dobrog savjeta, Višnja
S 27 Bl. Ozana Kotorska, Jakov Z.
Č 28 Vincenca iz Blata, Ljudevit M.
P 29 Katarina Sijenska, Robert
S 30 Pio V. p., Josip Cott., Sofija

SINDIKAT PROMETNIKA VLAKOVA HRVATSKE
Trnjanska cesta 11 f • 10000 Zagreb
www.spvh.hr • e-mail: spvh@spvh.hr

LISTOPAD

- S 1 Terezija od Djeteta Isusa
N 2 27. kroz godinu, Andeli Čuvari
P 3 Dionizije, Kandida, Gerhard
U 4 Franjo Asiški, Franka
S 5 Faustina Kow, Flavijan, Mauro
Č 6 Bruno, Maria od Pet Rana
P 7 BDM od Krunice, Justina, Ruža
S 8 Šimun starac, Dimitrije, Hugo
N 9 28. kroz godinu, Dionizije
P 10 Franjo Borgia, Danijel, Danko
U 11 Ivan XXIII. papa, German, Filip
S 12 Serafin, Maksimilijan, Makso
Č 13 Teofil, Eduard, Faust, Magda
P 14 Kalist I. papa, Ljeposlav, Divna
S 15 Terezija Avilska, Tereza
N 16 29. kr. godinu, Marija Marg. Al.
P 17 Ignacije Antiohijski, Vatroslav
U 18 Luka ev., Lukša, Svjetlovid
S 19 Pavao od Križa, Petar Alkan.
Č 20 Vendelin, Irena, Sanja
P 21 Uršula, Celina, Malko, Zvjezdan
S 22 Ivan Pavao II. papa, Marko Jer.
N 23 30. kroz godinu, Ivan Kap.
P 24 Antun M. Claret, Proklo Carig.
U 25 Katarina Kotromanić
S 26 Dimitrije Srijemski, Zvonimir
Č 27 Sabina Avilska, Frumencije
P 28 Šimun i Juda Jadaj ap., Siniša
S 29 Mihovil Rua, Donat, Ida
N 30 31. Kroz godinu, Marcijan
P 31 Alfons Rodriguez, Wolfgang

SVIBANJ

- N 1 3. Uskrsna, Josip Radnik**
P 2 Atanazije Aleksan., Antonin
U 3 Filip i Jakov, ap., Jakiša
S 4 Florijan, Julian iz Bala
Č 5 Peregrin, Maksim, Irena
P 6 Irenej Srijemski, Dominik
S 7 Dujam, Duje, Flavije, Gizela
N 8 4. Uskrsna, „Dobri Pastir“, (Majčin dan)
P 9 Izajai, Dionizije, Pahomije e
U 10 Bl. Ivan Merz, BDM Trsatska
S 11 Mamercije, Franjo Geronimo
Č 12 Sv. Leopold B. Mandić
P 13 Gospa Fatimska, Servancije
S 14 Matija ap., Bonifacije, Mate
N 15 5. Uskrsna, Solinski i Bleiburg, muč.
P 16 Ivan Nepomuk, Florencije
U 17 Paskal, Paško, Gizela, Bruno
S 18 Ivan I. papa, Venancije
Č 19 Celestin V. papa, Teofil
P 20 Bernardin Sijenski, Lidija
S 21 Kristofor Magallanes i dr.
N 22 6. Uskrsna, sv. Rita
P 23 BDM od Zečeva, Deziderije
U 24 Marija Pomoćnica, Ivana
S 25 Beda Časni, Grgur VII. papa
Č 26 Uzašače - Spasovo
P 27 Augustin Cant., Dizma, Tin
S 28 German, Vilim, Velimir
N 29 7. Uskrsna, Euzebiye i Polion
P 30 Ivana Arška, Bazilije
U 31 Pohod BDM, BDM Kam. vrata

LIPANJ

- S 1 Justin, Gaudencije, Prokul.
Č 2 Marcellin i Petar, Eugen
P 3 Karlo Lwanga, Olivija
S 4 Kvirin Sisački, Spomenka
N 5 Pedesetnica - DUHOVI
P 6 BDM Majka Crkve, Norbert
U 7 Antun de Fatatis, Koloman
S 8 Medard, Fortunat, Vilim
Č 9 Efrem Sirski, Kotumban
P 10 Sv. Josip zaštitnik Domovine
S 11 Barnaba ap., Kraljica ap.
N 12 PRESVETO TROJSTVO, Bosiljko
P 13 Antun Padovanski
U 14 Rufin, Vaterije, Elizej
S 15 Vid, Modest i Krescencija
Č 16 TIJELOVO - BRAŠANČEVO
P 17 Emilija, Rajner, Inocent
S 18 Marko i Marcelijan, Ozana
N 19 12. kroz godinu, Romuald G.
P 20 Silverije, Naum Ohridski
U 21 Alojzije Gonzaga, Vjekostav
S 22 Ivan Fišer i Toma More
Č 23 Marija, Josip, Aron, Flavije
P 24 Presveto Srce Isusovo
S 25 Bezgrešno Srce Marijino
N 26 13. kr. godinu, BDM od Mora
P 27 Ćirit Alekand., Ladistav Ugar.
U 28 Irenej Lionski, Mirko
S 29 Sv. Petar i Pavao ap.
Č 30 Rimski prvomučenici, Kajo

STUDENI

- U 1 SVI SVETI, Svetislav, Sveto**
S 2 Dušni dan, Duško, Dušica
Č 3 Martin iz Porresa, Hubert
P 4 Karlo Boromejski, Dragutin
S 5 Srijemski mučenici, Emerik
N 6 32. kr. godinu, Leonard pust.
P 7 Engelbert, Ernest, Anđelko
U 8 Bl. Gracija Kotorski
S 9 Posveta Lateranske bazilike
Č 10 Lav Veliki, Lavoslav, Leona
P 11 Martin Tourski, Martina
S 12 Jozafat, Emilian, Renato
N 13 33. kroz godinu, Stanislav
P 14 Sv. Nikola Tavelić, Ivan T.
U 15 Albert Veliki, Leopold III.
S 16 Margareta Škotska
Č 17 Grgur čudot., Elizabeta, Igor
P 18 Posveta baz. sv. Petra i Pavla
S 19 Janja Asiška, Matilda, Eva
N 20 Krist Kralj (34. kroz godinu)
P 21 Prikaz. BDM, Gospa od Zdravlja
U 22 Cecilia, Dobrila, Slavujka
S 23 Klement I. i Kolumban
Č 24 Andrija Dung-Lac i d., Krševan
P 25 Katarina Aleksandrijska
S 26 Leonard, Konrad, Delfina
N 27 1. DOŠAĆA
P 28 Jakov Markijski, Držislav
U 29 Svi sveti franjevačkog reda
S 30 Andrija ap., Andrija, Andro

PROSINAC

- Č 1 Edmund, Naum pr., Natalija
P 2 Habakuk pr., Bibijana
S 3 Franjo Ksaverski, Sofonija pr.
N 4 2. DOŠ., Barbara, Ivan Damaš.
P 5 Krispina, Saba, Slavka
U 6 Nikola biskup, Nikša, Nikica
S 7 Ambrožije, Agaton, Urban
Č 8 Bezgrešno Začeće BDM
P 9 Valerija, Zdravka, Abel
S 10 Gospa Loretska, Loreta
N 11 3. DOŠAĆA, Oton, (Materice)
P 12 BDM Guadalupska, Spiridon
U 13 Lucija, Jasna, Svjetlana
S 14 Ivan od Križa, Krševan
Č 15 Bl. Drinske mučenice
P 16 Adela, Albina, Zorka, Hagaj
S 17 Florijan, Lazariz Betanje
N 18 4. DOŠAĆA, (Očići)
P 19 Dario, Anastazije, Urban
U 20 Amon i dr., Eugen i Makarije
S 21 Petar Kanizije, Mihej pr.
Č 22 Flavijan, Honorat, Časlav
P 23 Ivan Kentijski, Ivan, Ivon
S 24 Badnjak, Adam i Eva (post)
N 25 BOŽIĆ, Božidar
P 26 Stjepan prvomučenik
U 27 Ivan ap i ev., Ivona, Janko
S 28 Nevina dječica, Mladen
Č 29 Toma Becket, Tomislav
P 30 SVETA OBITELJ, Feliks I. p.
S 31 Silvestar I. papa, Zahvala

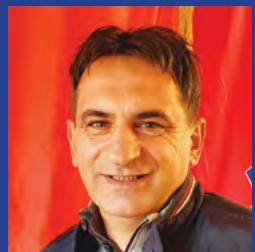

ČESTIT BOŽIĆ I SRETNA NOVA GODINA

Damir Mihalić

Sretan Božić i novu godinu od srca vam želi podružnica Ogulin.

Zdenko Kalinić

Sretan Božić i nova godina svim članicama i članovima SPVH.

Tihomir Ercegovac

Svi zaposlenicima HŽI kao i članovima SPVH želim blagoslovjen Božić, puno zdravlja i svako dobro u 2022. godini.

Matija Dročić

Sretan i blagoslovjen Božić svim članicama i članovima SPVH i sve najbolje u novoj godini.

Dražen Drčić

Čestit Božić i sretnu novu godinu svim članovima SPVH

Krešimir Španić

Sretan Božić i sretna nova godina svim članovima SPVH i svim kolegama.

Nebojša Gojković

Svim članicama i članovima SPVH želim sretan Božić te uspješnu novu godinu.

Denis Čevizović

Poštovane članice i članovi SPVH od srca Vam želim čestit Božić te sretnu i uspješnu 2022. godinu.

Stjepan Crnjak

Poštovani kolege i kolegice radnici HŽI sretan Vam Božić i nova godina.

COVADON
GRADIMO

19

IVAN SMOK
prometnik vlakova u kolodvoru Velika Gorica

DA SE NIKAD VIŠE NE PONOVI

RAZGOVARAO: Anto Iličić
FOTO: Anto Iličić

Ivane, molim Vas da se predstavite našim čitateljima.

Rođen sam 5. svibnja 1963.g. u Novoj Gradišci, a odrastao sam u željezničkoj obitelji; tata je bio željezničar, radio je u ZOP-u. Tu sam završio osnovnu školu i prva dva razreda srednje škole, dok sam druga dva razreda završio u Zagrebu.

Na željezničari ste onda završili zbog oca ili je presudilo nešto drugo?
Na željezničari sam završio spletom okolnosti, jer tada nisam imao kuda. Imao sam izbor: na željeznicu ili u tvornicu. Zajedno s jednim svojim poznanikom predao sam zamolbe za „Končar“ i za željeznicu. Na obje zamolbe dobio sam pozitivan odgovor, a odlučio sam se za željeznicu. Onaj moj poznanik odlučio se za „Končar“ te dobio posao na elektrifikaciji Kosova. U jednom mjesecu 15 dana je radio, 15 dana bio doma, a plaću je imao „do neba“, tri puta veću od naše. Tada sam mislio da sam pogriješio, no na kraju se ispostavilo da nisam.

Kažite nam nešto o Vašem željezničkom putu...

Trebao sam biti strojovoda, ali mi je u međuvremenu umrla „veza“. I onda je, kao i danas, trebalo imati nekakvu „vezu“. Mogao sam ići u RK, ali to je tada bilo „čajnici“. Tko je išao u RK, znalo se da taj nema nikakvu „vezu“. RK je tada bio poput koncentracijskog logora... Na kraju sam kao prometnik vlakova završio u Klari, gdje sam ostao evo skoro čitav život.

Što najviše pamtite iz tih Vaših početaka na željeznicu?

Pamtim da sam 3 puta polagao stručni ispit za prometnika vlakova. Prvi puta nisam ni došao, drugi puta sam „pao“, a onda sam iz trećeg puta konačno položio.

Sudionik si Domovinskog rata. Kako si se uključio?

Ja sam dragovoljac Domovinskog rata. Između Okučana i Nove Gradiške moje je selo Dragalić i Gornji Bogičevci. To su bila jedina hrvatska sela, a oko nas je bilo 8 srpskih sela. Ostali smo u okruženju. Držali smo straže, bilo je to poznato vrijeme kad su tu prolazili vojni vlakovi, u pratnji aviona i helikoptera. Tad je

i general Gotovina bio тамо, kad je „pao“ Varoš i kad je trebalo srušiti most u Bosanskoj Gradišci. Bili smo u selu, došli su Zagrepčani i tek tad se formirala brigada. Selo je „palo“ 8. listopada 1991.g., a mi smo bili тамо od 16. kolovoza. Dosta smo stradali u tom periodu. Dosta ljudi je izginulo, ranjeno, upali smo u zasjedu...

Imate li iz tog ratnog vremena još nekih sjećanja koja do danas nisu izblijedjela?

Naravno, tri puta sam mogao poginuti i samo zahvaljujući pukoj sreći ostao sam živ. Prvi puta nam je granata pala u rov, drugi puta sam umalo stao na minu... Ne volim se ni prisjećati tih trenutaka.

Nakon rata odmah ste se vratili na željeznicu ili ...?

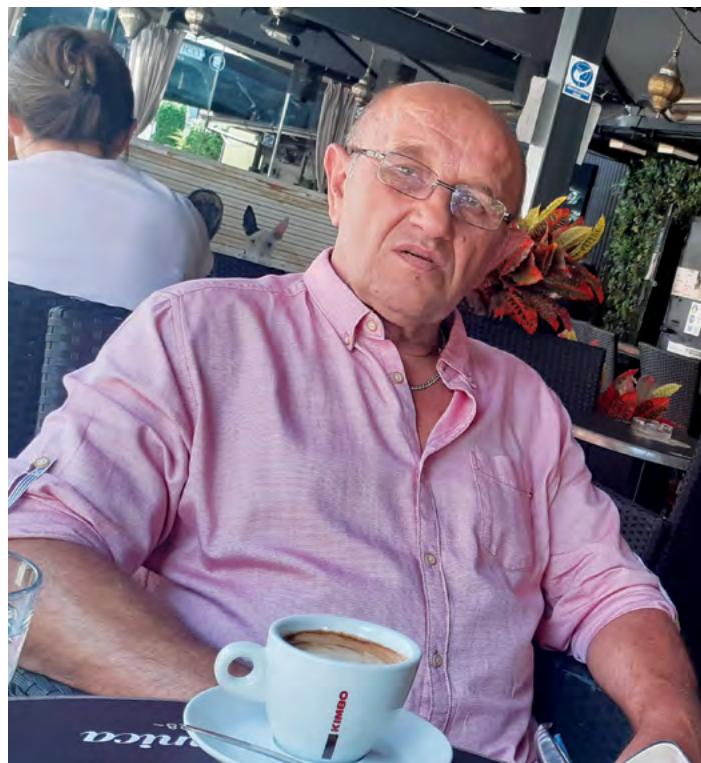
Da, odmah sam se vratio u Klaru. Nisam htio ići u Bosnu, kao ostali koji su tada išli тамо.

Status hrvatskih branitelja stalno je na „tapeti“. Kakav je Vaš dojam, imaju li branitelji dobar status u hrvatskoj javnosti?

Status je dobar, ali se često zloupotrebljava, kao i mnogo toga u Hrvatskoj. Tko je stradao, stradao je i svaka mu čast. To mu ne može nitko vratiti. Kad smo išli na liniju fonte bilo nas je tri voda. Onda ja završim na dijelu gdje je bilo najgore, a netko drugi završi na nekom mirnijem dijelu. Uvijek je bilo protežiranja, ali 30 godina nakon rata ovoliko pričati o braniteljima, to je po meni skretanje s teme. To je „džoker zovi“ i gotovo.

Čini li Vam se da je istina o Domovinskom ratu dobro ispričana?

Nije ispričana dobro. Uvijek je među 10 ljudi bio jedan hrabar. Ostali su bili „paničari“ i tamo su bili samo zato što moraju. Po meni, svi ovi nosači vreća i ova „ekipa“ na lošim plaćama, snašli se na način da su „oboljeli“ od PTSP-a i ostvarili penzije. Sad piju pred dućanom i još uvijek pričaju o svom ratovanju, a pili su i tamo kao što sad piju ovdje...

Što Vas je najviše potaklo da se uključite u obranu „Lijepe naše“?

Većina ljudi išla je iz vlastitih uvjerenja, pa tako i ja. Tada se branila sloboda, branio se vlastiti dom, kućni prag, obitelj, prijatelji... Nije nam tada trebao neki veći poticaj od ovog što sam nabrojao.

Ako bi zatrebalo, biste li se ponovo odazvali dati svoj doprinos domovini?

Ja sam sad već pomalo u mirovini. Meni je i u tih šest mjeseci koliko sam bio, na kraju sve bilo besmisleno. Svi su se gurali da odu negdje u pozadinu, jer kako sam već rekao, jedan je ratovao a ostalih devet ga je opsluživalo. Nije isto biti pješadinc u Gradišci ili artiljerac na topu od 203 mm koji je 15 km od ratišta. Ti ako si pješadinc svi pucaju po tebi; i oni prijeko i ovi naši kad „podbace“.

Kako mladi naraštaji kroz školovanje saznaju istinu o Domovinskom ratu; ima li tu nešto što biste promjenili?

IVANU SMOKU

*Budem li jednom s tobom
spajao niti ovoga Rata
Pričaj mi o ljepšoj strani!*

*Pusti, nek` tuguju duše onih što gube;
Statisti nek` tuguju: nestade kuća, kola...
Novine su pune heroja!
Tužni heroji grobove broje...
Kao košmar dolaze riječi
Teške. Jadne.
Vinkovci. Vukovar. Osijek. Dubrovnik.*

*1991. Prosinac. Subotnja noć. Snijeg pada.
101 – frustrirani momci telefonom traže
ovakve, onakve...
Naš turnus je Šime!*

*Tebi – još jedna od subotnjih noći negdje u rovu,
a prijatelj Ante piće devetu kavu.*

U Sv. Klari noći su kao istrošene fraze.

*U Sv. Klari pijem devetu kavu,
cigaretu gori,*

vijesti svakog punog sata.

*Vinkovci. Vukovar. Osijek. Dubrovnik.
(Dragalić je ipak na kraju svijeta...)*

Umiranje je naša stvarnost.

Smrt jutrom hrani misli,

Smrt danju bdiće nad glavom.

Noću kuca. Zove. Traži.

Pa molitva svevišnjem Bogu:

Spasi! Spasi!

I licemjerstvo je naša stvarnost!

Prijateljstvo?

Marko? Željko? Ante?

Trunu u Klari.

Slušaju vijesti! Gledaju slike!

Na licu im nekakav obris tuge.

Šime: Dal` je ovo Tvoj rat?

Samo Tvoja domaja?

*...Budem li jednom s tobom,
onako – uz stock colu,
spajao niti ovoga Rata
pričaj o ljepom,
zavist probudi:*

*“Gdje bijah kad su mali,
obični ljudi dirali nebo ?”*

A. Iličić (1991., zima)

ŽELJEZNIČARI SU STVARALI LIJEPU NAŠU

Školovanja i učenja o Domovinskom ratu nikad nije dovoljno. Djecu treba educirati da znaju pravu istinu, jer ako ih mi to ne naučimo, učit će ih netko drugi, a nikada nije dobro da Vas vlastitoj povijesti uče drugi.

Vukovar je spomen žrtve i nikoga od nas ne ostavlja ravnodušnim. Kakvo je vaše mišljenje o Vukovaru? Kakve emocije budi u vama? Danas poslije trideset godina kada se sjetite te tragedije kakvi su osjećaji?

Isti kao i onda. I danas, da treba ići, išao bih ne razmišljajući hoću li poginuti, nastrandati. Meni je svejedno i ono što je unutra u čovjeku je najbitnije. Ja idem sa srcem a znam da će me ovi iznevjeriti. Mi smo jednom ostali u Širincima gdje nam tri dana nisu donijeli ni hrane ni pića. Upali su u zasjedu, zapovjednik se uplašio i pobegao a njih pet poginulo i preko dvadeset ranjenih. Jednog smo ranjenog ja i suborac nosili na puški ni sam ne znam koliko. Spletom okolnosti saznao sam od nekog Matića, koji je bio u službi veze, rekao je da su nam trebali doći iza leđa s tri tenka. Sreća što su upali u blato i zaglibili. Kad igraš utakmicu daješ do zadnjega a poslije kad se broje pare onda je problem. Onaj koji je glasniji uzme i više zasluga. Sve je to osobno u čovjeku, jesli li hrabar ili nisi, jesli li kukavica ili nisi. Reći svakom čovjeku u lice što ti paše ili ne paše, ili može ili ne može. A što se tiče Vukovara tamo su svi ratovali i tad se nije gledala stranka a sada jedni uzimaju pravo da je to njihovo. Loviti na tome nekakve jeftine stranačke poene je sablažnjivo.

Da, to bi trebalo na svim razinama onemogućiti. Branitelji su često opterećeni svojim problemima, zaključanim duboko u sebi. Čini se da ste svojim povratkom uspjeli prebroditi te dileme.

Pa „povremeno te nešto potakne pa evociraš uspomene. To je kao da odeš negdje, kao mi u rat, ostao si živ i o tome pričaš kao o uspomeni. Uvijek ti netko tko je tamo bio može reći kakav si zapravo bio.

Nakon rata vratili ste se odmah na željeznicu?

U Dragaliću mi je sve izgorjelo. Nismo imali ni žlice. Došao sam u Zagreb dao godišnju zaradu da se osloboди jedan stan...

Da li ti je bilo teško uključiti se, nazovimo ga, u običan život?

Ne. Radio sam, putovao, tamo do 1995. godine preko Našica....

Bojite li se danas nečega na poslu? Bojite li se izvanrednog događaja koji bi se mogao dogoditi kao posljedica posla kojeg obavljate?

Ne, ne bojim se. Ako radiš, moraš vladati situacijom. Dogodi se izvanredni događaj, analiziraš jesli kriv ili nisi. Jednom sam krivo poslao vlak - ja nudim on prima, strojovođa vozi!! Trojica u slijedu! Hoću reći kako se jednostavno može dogoditi.

Jeste li poslije rata napisali koju pjesmu?

Nisam, stao sam s pisanjem... Živio sam onda a i sada živim u teškim uvjetima, neću reći sirotinjski ali u odnosu na druge - ništa! Danas su teme fasade, novi auto, putovanja ali od pjesama ništa.

Je li vam bude žao što „muza“ ne navrati!? Ili navrati a ti joj ne daš da se razmaše?

Ne, jednostavno nema nadahnuća.

Razmišljaš li o mirovini?

Ne. Želim raditi do šezdeset pete godine u kolodvoru u kojem sam trenutno. Volim raditi ovaj posao i radim ga s lakoćom.

Kako bi se opisali u nekoliko riječi?
Nemam ovde što reći... dobar čovjek... a možda i nisam.

Procjenjujete li dobro ljudi na prvu?
Ja sam poznat po tome.

Smatraje li se uspješni u životu?
Ne.

Dvije vrline koje najviše cijenite kod ljudi!

Volim kad ljudi imaju stav i karakter.

Dvije mane koje vas smetaju kod ljudi!

Licemjerstvo i lažljivost.

Što mislite da drugi na vama odmah zapaze?

Nisam primijetio a nitko mi o tome i ne govori.

Za koga navijate u sportskom smislu?
Nisam sportski fan.

Kućni ljubimac?
Ne.

Idete li u kino, kazalište?

Do korone smo išli, a sada za vrijeme epidemije i ne.

Koristite li Facebook, WhatsApp, Viber i ostale društvene mreže?

Da, koristim.

Vrijedi li za tebe uzrečica „strpljen - spašen“?

Ne. Imao sam neke životne situacije za koje ne mogu vjerovati sam ih prebrodio ali sigurno ne na način strpljen - spašen. Isto tako i na poslu postoje situacije koje traže hitno rješenje sad i odmah pogotovo kod izvanrednih događaja.

Imate li kakvu poruku za kraj ovog razgovora!?

Željeznička je dobar izbor, imate posao i onda ga radite s ljubavlju.

DAMIR JAZBEC

prometnik vlakova u kolodvoru Turopolje

SMIREN PRIJE SVEGA

RAZGOVARAO: Andrija Vranešić
FOTO: Andrija Vranešić

Rođen je u Sisku 31. svibnja 1975. godine od roditelja Ivice i Đurdice. Osnovnu školu pohađao je u Rakitovcu i u osnovnoj školi Vukovina. Nakon završene osnovne škole, 1991. godine upisuje Željezničku tehničku školu u Zagrebu, Palmotićeva 84, gdje se obrazuje za prometnika vlakova. Stažiranje za prometnika vlakova obavio je u kolodvoru Velika Gorica. U svibnju 1997. odlazi na odsluženje vojnog roka, u Pulu, a onda i u Bjelovar. Nakon odsluženja vojnog roka vraća se u svoj kolodvor (Velika Gorica). Često je na zamjenama u kolodvorima Zagreb Klara i Turopolje. I konačno se dogodilo da je e u kolodvoru Turopolje jedno mjesto prometnik vlakova postalo slobodno. Bila je to mogućnost smirenja; prihvatio je popunu tog radnog mjeseta. To je bilo 1998. i od tada neprestano radi u kolodvoru Turopolje. Otac je dvoje djece Matea (21 godina) i Emu (19 godina). On je Damir Jazbec, prometnik vlakova u kolodvoru Turopolje.

Što Vas je navelo da se odlučite zaposliti na željeznicu?

Obzirom da potičem iz željezničke obitelji, jer je moj pokojni otac Ivica bio skretničar u kolodvoru Turopolje u kući se uvijek govorilo o željeznicici. Već kao malo dijete dolazio sam ovdje na kolodvor u Turopolje dok je moj pokojni otac radio kao skretničar i uživao gledajući vlakove i snivao snove kako će i ja jednoga dana postati željezničar. Na taj način rodila se ljubav prema vlakovima i željeznicici i zato sam krenuo očevim stopama. Danas mi je drago što sam to učinio.

Čini li Vas ovaj posao sretnim i zadovoljnim?

Kao što sam rekao na HŽ-u sam se zaposlio 1996. godine i radim posao u struci. To me

čini sretnim i zadovoljnim.

Kako na Vas i Vašu obitelj utječe smjenski rad?

Radim taj posao 25 godina i odavno sam se navikao na turnus 12/24/12/48, ali kako godine odmiču, kako lagano staram, noćna dežurstva su mi sve teža i teža.

Imate prilično puno radnog staža, vidi li se po nečemu da se ponosite svojim poslom?

Da, imam 17 godina radnog staža u HŽ-u, i ponosan sam na svoj posao, pa tako propagiram prednosti vožnje vlakovima u svome društvu koji su raznih struka, uglavnom privatni sektori. Jednostavno: ja sam jako zadovoljan svojim poslom.

Da možete promijeniti neku stvar na poslu, što bi prvo promijenili?

Sistem kao sistem je dobar, čak i razdvajanje tih društava (HŽ putnički, HŽ Cargo, HŽI, Pružne građevine), ali kronični je nedostatak ljudstva od skretničara do prometnika vlakova. Da mogu, prvo bih popunio nedostajući broja skretničara i prometnika vlakova.

Kakva Vam je suradnja s kolegama iz drugih željezničkih poduzeća?

Uglavnom dobra. Zadnjih par mjeseci Pružne građevine su stacionirane kod nas u Turopolju na prvom kolosijeku i sa njima imam jako dobru i kvalitetnu suradnju. Sve u svemu, ja sam jako zadovoljan.

Dolaziš li na posao bez grča u želudcu?

Da, dolazim. Već dugo radim taj posao i dobro ga poznajem, tako da bez straha i stresa idem odradivati i noćne i danske smjene.

Šta smatrate svojom jakom osobinom?

Svi kažu da sam vrlo smirena osoba. Uglavnom volim razmisliti prije nego donesem neku odluku kako na poslu tako i privatno. Uvijek sam prijateljski nastrojen. Mada u današnje vrijeme ta osobina se prilično loše može iskoristiti kako od društva tako i od virtualne okoline. Svejedno mogu reći da sam društveni i, što bi rekli, normalan čovjek.

Kakva su Vaša mišljenja o visini plaće izvršnih radnika u HŽI?

Rastuća inflacija a i standard života čine svoje. Ako kažem da osobni dohodak nije rastao od 2008.godine niti jedne kune, onda bi svakom trebalo biti jasno da se oko toga nešto mora dogoditi. Vjerujem ipak u boljšiak HŽI i u sljedećoj godini očekujem značajno poboljšanje plaće nakon zaključenja kolektivnih pregovora.

Dodirnimo se i drugog područja koje značajno utječe na naše zadovoljstvo na radnom mjestu. ZNR. Dobivate li na vrijeme radnu odjeću i jeste li zadovoljni s njihovom kvalitetom?
Da, dobijem na vrijeme, ali ipak moram

komentirati da su zaštitne cipele jako loše i kao da ne prate trend 21. stoljeća; noge me u njima jako bole. Slično je i sa zaštitnom odjećom koja ne prati trend današnjice. Mogu reći da se u zadnje dvije godine, seljački rečeno, počelo „štekati“ u davanju službene odjeće.

Čime ispunjavate svoje slobodno vrijeme kada dođete kući?

U slobodno vrijeme prije češće, a sada malo rijede provodim vrijeme u ribolovu. To me jako opušta, jer sjedim u prirodi, gledam u vodu i čekam kada će riba zagristi. Nekad su manje a nekad malo veće, pa se mogu pohvaliti s amurom 9 kg, štukom od 5 kg. U ribičiju odlazim na rijeku Odru jer je ona bogata ribom a i blizu je mom rodnom kraju.

Pomozite nam da vas još malo bolje upoznamo. Kakvi ste u kontaktima?

Procjenjujete li ljude na prvu?
Ne. Meni je teško procijeniti čovjeka na prvu. Na prvu primjetnim izgled čovjeka a upoznavanjem gradim dojam tko je kakva osoba u životu. Uglavnom, ljude procijenim kada se dobro upoznamo, nikad na prvu.

Koje vrline najviše cijenite kod ljudi?

Da. Kod ljudi najviše cijenim iskrenost i poštenje. A uvijek od upoznavanja krećem

s onom poznatom: dobro se uvijek vrati dobrim.

Koje Vam mane najviše smetaju kod ljudi?

Ne volim licemjernost, osobe koje jedno misle a drugo rade. Čovjek uvijek treba biti iskren, a ne lagati i muljati.

Jeste li navijač nekog sportskog kluba?

Navijač sam nogometnog kluba Dinamo, a od nogometa pratim našu HNL, kup UEF-a, Ligu prvaka. Od stranih nogometnih klubova ne bih izdvojio ni jednog.

Kada ste zadnji put bili u kinu?

Hahahaha, moram priznati da sam zadnji put bio sa svojom djecom u kinu prije makar 4 godine i to smo gledali onu predstavu koju je organizirao Sindikat prometnika za božićno vrijeme.

Kako je na Vas i Vašu obitelj uticao potres i Covid-19?

Iskreno rečeno svi smo već ludi sa tom koronom i želim da to što prije završi, uz pomoć cijepljenja ili bilo čega drugoga. Željno iščekujem ono staro i normalno.

Poruka za kraj?

Želim sretan Božić i sretnu novu godinu svim radnicima HŽI i svim članovima SPVH.

EVIDENCIJA IZVANREDNIH POŠILJAKA U IST

PIŠE: Anto Iličić
FOTO: Nebojša Gojković

Dopis predsjedniku HŽI

Poštovani Predsjedniče,

obraćanje direktora Sektora za promet kao uzrok nevidljivanja ogromnog broja prevezenih izvanrednih pošiljaka namjerno prešuće hiperarhijske (organizacijske) propuste u izvršenju propisanih poslova.

Još važnija je činjenica kako Uputa o uvjetima za prijevoz izvanrednih pošiljaka nije uskladena s Pravilnikom o uvjetima za prijevoz izvanrednih pošiljaka u željezničkom prometu (NN 16/2021). Ovdje koristimo priliku podsjetiti kako je direktor Sektora za promet ukinuo radno mjesto vlakova u HŽ Infrastrukturi te je od tada popis vlaka posao željezničkih prijevoznika.

Člankom 20. Pravilnika o uvjetima za prijevoz izvanrednih pošiljaka u željezničkom prometu (NN 16/2021). propisano je:

- Upravitelj infrastrukture prije otpreme vlaka s izvanrednom pošiljkom obaveštava službeno osoblje upravitelja infrastrukture na prijevoznom putu o prijevozu izvanredne pošiljke, uz navođenje broja odobrenja.
- Planiranje, objavljivanje, nadzor i praćenje prijevoza izvanredne pošiljke, postupak otpreme i prijevoza izvanredne pošiljke te izdavanja i primopredaje dokumenata, upravitelj infrastrukture detaljnije uređuje internim aktom.

Neosporno je kako prometnik vlakova ne može znati da prijevoznik nije upisao izvanrednu pošiljku u Izvješće o primopredaji vlaka, ako nema nikakva saznanja o ugovorenom prijevozu izvanredne pošiljke. Sve prethodno napisano je očigledno, kao i u odredbama koje spominje dopis br. 2252/21 od 17. studenoga 2021.:

- Izvješće o mreži za 2021. godinu u točki 5.4.3. Usluge za izvanredne prijevoze i opasne tvari, Prijevoz izvanrednih pošiljaka propisuje da

„Željeznički prijevoznici moraju od HŽ Infrastrukture zatražiti odobrenje za prijevoz izvanredne pošiljke. HŽ Infrastruktura odlučuje da li je moguće prihvati određeni prijevoz i uz koje uvjete.“

- Pravilnik o organizaciji HŽI
 - Iz opisa poslova Glavnog inženjera za izvanredne prijevoze jasno je da je on prvi u lancu prijema i otpreme izvanrednih pošiljaka jer utvrđuje organizaciju prijevoza

izvanrednih pošiljaka i izdaje suglasnost za prijevoz izvanrednih pošiljaka te obavlja nadzor nad prijevozom izvanrednih pošiljaka

◦ Slijedeći u lancu prijema i otpreme izvanrednih pošiljaka su stručnjaci u Grupi za informatičku podršku za upravljanje prometom u kojoj Voditelj Grupe za informatičku podršku za upravljanje prometom sudjeluje u izradi programa za praćenje izvršenja prometa i analiza izvršenje prometa, a to svakako obuhvaća i suglasnosti koje su izdane za prijevoz izvanrednih pošiljaka.

◦ U istoj Grupi radi i Glavni inženjer za informatičku podršku za upravljanje prometom. On provodi aktivnosti uspostave, primjene, održavanja i poboljšavanja sustava upravljanja.

• Uputa o uvjetima za prijevoz izvanrednih pošiljaka (dalje: Uputa HŽI-612),

◦ čl. 24. propisuje da po dobivanju najave prijevoza izvanredne pošiljke, prometnici vlakova i prometni dispečeri dužni su se upoznati s propisanim uvjetima prijevoza najavljene izvanredne pošiljke i poduzeti mjere i aktivnosti da bi se pravovremeno ispunili propisani uvjeti.

◦ čl. 27. propisuje da nadležni prometni dispečeri i glavni prometni dispečer nadziru i prate prijevoz izvanredne pošiljke i prema potrebi poduzimaju mjere za otklanjanje nastalih smetnji u prometu.

Tek nakon stručnog vrha, prema Pravilniku o organizaciji, dolazi se do prometnika vlakova kojima je Uputa HŽI-612. čl. 30. odredila da prije otpreme vlaka s izvanrednom pošiljkom moraju provjeriti:

- je li u izvještaju o sastavu i kočenju vlaka te u teretnici upisan znak izvanredne pošiljke
- jesu li kod izvanrednih pošiljaka, za koje je propisana pratnja radnika HŽ Infrastrukture d.o.o. te kod izvanrednih pošiljaka koje prate pratitelji od strane pošiljatelja/prijevoznika, pratitelji zauzeli svoja mesta.

Ovime smo nedvojbeno činjenično utvrdili da evidencija izvanrednih pošiljaka u IST-u „šepa“ zbog svih drugih koji nisu navedeni u dopisu direktora Sektora za promet, a najmanje zbog prometnika vlakova, tako da sve njih treba upozoriti na propuste. Neka rade svoj posao i odmah će nam biti bolje.

Prijedlog SPVH:

Rješenje problema leži u poštivanju slijeda odgovornosti od trenutka traženja odobrenja i najave prijevoza IP od strane prijevoznika prema nadležnim u HŽ Infrastrukturi, nakon čega će Odjel za izvršenje prometa, a onda i prometna operativa brzojavo najaviti prijevoz s naznakom broja vlaka i relacijom iz redovite ili ad hoc trase.

Dužnost prometnik vlakova je da nakon primitka informacije o prijevozu IP poduzme mjere i aktivnosti da bi se pravovremeno ispunili propisani uvjet prijevoza najavljene IP.

Predlažemo i da HŽI razmisli o drugaćijem načinu naplate naknade za prijevoz IP. Ovako se naplata temelji na podacima iz IST-a koje upisuju prijevoznici.

S poštovanjem.

SPVH

na znanje:

- Tihomir Španić, direktor Sektora za promet

POTREBA HITNOG ZAPOŠLJAVANJA

Sindikat prometnika vlakova Hrvatske

Sindikat infrastrukture HŽ

Sindikat željezničara Hrvatske

U Zagrebu, dana 13. prosinca 2021.

MINISTARSTVO MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE

Prisavlje 14, 10 000 Zagreb

n/p ministar Oleg Butković, dr.sc.

Predmet: hitno zapošljavanje izvršnih radnika u HŽ Infrastrukturi – traži se

Poštovani ministre,

unatoč upozorenjima iz naših prethodnih dopisa, čini nam se da problem nedostatka izvršnih radnika u HŽ infrastrukturi nije shvaćen ozbiljno. Stoga još jednom najozbiljnije upozoravamo na neizdrživo stanje pri organizaciji rada u HŽ Infrastrukturi zbog velikog nedostatka izvršnih radnika. Već bi trebali biti svjesni činjenice da nedostaje veliki broj radnika, ali i činjenice da svakodnevno određeni broj izvršnih radnika odlazi u mirovinu ili potpisuje sporazumno otkaz ugovora o radu zbog gubitka zdravstvene sposobnosti. Dodamo li tome i povećani broj radnika na bolovanju zbog Covida 19 razmjeri problema s kojim se (preostali) radnici svakodnevno susreću u izvršavanju svojih radnih zadataka su ogromni.

Rješenja kojima pojedini rukovoditelji pribjegavaju u smislu ne zaposjedanja pojedinih radnih mjesta i prebacivanja posla na preostale radnike koji su na raspolaganju prvenstveno predstavljaju sigurnosnu ugrozu i dugoročno nisu održiva. Ukoliko se hitno ne pristupi novom zapošljavanju izvršnih radnika vrlo brzo ćemo se naći u situaciji da nećemo moći pružiti uslugu upravljanja prometom na pojedinim prugama.

Zbog trenutne situacije sve veći broj radnika razmišlja o odlasku iz HŽ Infrastrukture jer su uvjeti rada sve lošiji. Trenutno smo na granici održivosti organizacije tehnološkog procesa. Istovremeno dolazi do sve većeg kršenja radničkih prava od Vas očekujemo hitno pokretanje novog zapošljavanja. Ukoliko do istog ne dođe o cijelokupnoj situaciji obavijestit ćemo Hrvatsku javnost te organizirati sve aktivnosti u skladu s zakonom.

Očekujemo Vaš žurni odgovor.

Na znanje:

HŽ Infrastruktura d.o.o.

NHS – Nezavisni sindikati Hrvatske

STROGO KONTROLIRANI VLAKOVI

PIŠE: Nebojša Gojković
FOTO: Internet

U našem serijalu „ŽELJEZNIČKA ČITAONICA“ predstavljamo Vam još jedno djelo proizašlo „iz pera“ nekog od stranih autora. Nakon romana „Djevojka iz vlaka“ koji nesumnjivo pripada u red ostvarenja moderne svjetske književnosti, ovaj put na redu je jedan svjetski „klasik“ čija književna vrijednost ne blijedi ni nakon više od pola stoljeća od njegovog prvog izdanja. Riječ je o noveli „Strogo kontrolirani vlakovi“ češkog književnika Bohumila Hrabala, napisanoj u tada podijeljenoj Europi, u samo „predvečerje“ događaja koji su na jedan tragičan način obilježili taj po svemu najgori period „hladnog rata“. Specifični društveni i politički okvir u kojem je ovo djelo nastalo, kao i poruka koju je autor kroz ovu svoju priču nastojao uputiti, danas su teško razumljivi nekim mlađim generacijama, odnosno svima onima koji nisu poput naše bivše predsjednice imali priliku osjetiti i proživjeti sve strahote tadašnjeg života iza „željezne zavjese“. Radnja knjige vremenski je smještena u posljednju godinu 2. svjetskog rata, kada njemačka „Barbarossa“ duboko u Sibirskim prostranstvima ozivljava (i proživljava) uspomenu na francuskog vojskovođu Napoleona Bonapartea, a Rusi kao pristojni domaćini uredno „umataju darove“ i polako kreću na svoj put prema Reichstagu, u namjeri da uzvrate gostovanje. Mjesto radnje na kojem se čitava priča temelji i zbog kojeg smo ovo djelo i uvrstili u naš serijal, jedan je od kolodvora Čehoslovačkih državnih željeznica u kojem glavni junak Miloš Hrma odraduje pripravnički staž

za radno mjesto prometnika vlakova. Razlog zbog kojeg se odlučio za posao na željeznici je taj što u životu ne želi ništa raditi (ovaj dio kao da je pisao netko od naših nadređenih). Svojevrsna je to obiteljska tradicija jer mu je pradjet već s 18 godina na posve banalan način (pogođen kamenom u nogu) postao vojni umirovljenik i čitav život proživio na račun države. Nadalje, djed mu je bio hipnotizer i živio je od nastupa po manjim lokalnim cirkusima, a skončao je pod gusjenicama tenka pokušavši hipnozom spriječiti njemačku okupaciju grada. Otac, valjda po uzoru na djeda cirkusanta, bio je strojovođa i relativno mlađ otisao u mirovinu. Milošev izbor zanimanja samo je potvrdio mišljenje većine sugrađana o Hrmanima kao svojevrsnim društvenim štetočinama i parazitima koji uvijek žive na tuđ račun. Osim Miloša, likovi na kojima se temelji Hrabalova priča su i prometnik vlakova Hubička, inače Milošev mentor, bezimeni šef kolodvora (šefove ionako nitko ne zove po imenu), fatalna telegrafistkinja Zdenka, te konduktorka Maša, Miloševa prva ljubav. Usprkos neizbjegnom i sveprisutnom ratu, svi oni imaju svoje osobne probleme i strasti koje ih zaokupljaju puno više i intenzivnije od svakodnevnih strahota koje ih okružuju. Prometnik Hubička jedan je od onih muškaraca koji kada su žene u pitanju, „pregazi“ svaku koja mu „podleti pod točak“ (a često mu podlijeću). Ne obeshrabruju ga čak ni stegovni postupci koji se zbog njegovih ljubavnih „površina“ protiv njega vode od strane željezničkih istražnih organa. Šef kolodvora ima dvije strasti; jedna je, kao uostalom i kod većine šefova, želja za napredovanjem, dok je druga puno plemenitija, odnosno uzgoj golubova. Telegrafistkinja Zdenka tipična je cura „namiguša“, jedna od onih koja „voli sve što vole mladi“, samo u većim količinama. Konduktorka Maša mlada je i neiskusna djevojka. Zaljubljena je u Miloša i osjeća se odgovornom za njegov „problem“. Naime, Miloša muči jedan od 2 najveća problema i svojevrsne noćne more svakog muškarca, točnije prerana ejakulacija, a što je tek za nijansu manji problem od onog drugog (erektilna disfunkcija). Tako umjesto uobičajene 2 i po minute koliko to traje kod autohtonih

mužjaka u naponu snage, on ne može izdržati dulje od nekoliko sekundi. Taj problem opterećuje ga do te mjere da u jednom trenutku pokuša samoubojstvo rezanjem vena, nakon čega završi u psihijatrijskoj ustanovi. To napislijetu i ne ispadne tako loše, budući da mu je tamo jedan stari iskusni liječnik u njegov život donio „svjetlost saznanja“ preporučivši mu lijek koji bi se, a da smo kojim slučajem evolucijski odmaknuli dalje od vrijednosnog sustava koji se svodi na univerzalno pravilo „jedna budala, jedan glas“, dečkima na pragu punoljetnosti trebao izdavati na recept. Prevedeno s latinskog, liječnik mu preporučuje da „uhvatit“ malo „prakse“ s nekom starijom damom. Kao i uvijek kad je dijagnoza pravilno postavljenja, izlječenje stiže nedugo nakon toga, ovaj put u vidu nekoliko godina starije pripadnice češkog pokreta otpora. Iako se sam Miloš, kao i ostale osobe iz njegove blizine, svojski trude i pokušavaju živjeti svoje živote ne obazirući se puno na okolnosti, od rata koji polako ulazi u svoju završnicu ne mogu pobjeći. Kroz njihov kolodvor svakodnevno prolaze strogo kontrolirani vlakovi, što su u stvari njemački vojni vlakovi koji na istočno bojište prevoze hranu, naoružanje i popunu u ljudstvu, a u suprotnom smjeru ranjene i poginule vojnike. U dogоворu s prometnikom Hubičkom, te uz logističku podršku pokreta otpora, Miloš na jedan od vlakova s oružjem i municijom baca „paklenu napravu“ što dovodi do ogromne eksplozije i uništenja čitave kompozicije. Spomenutu „paklenu napravu“ donijela mu je upravo ona pripadnica pokreta otpora koja je uspješno „riješila“ njegov najveći problem. Tako je čudnom igrom sudbine, noć u kojoj se potvrdio kao muškarac, za Miloša ujedno bila i posljednja noć u njegovom životu. Naime, prilikom izvođenja diverzije Miloš i jedan od njemačkih vojnika iz pratnje vlaka međusobno se smrtno ranjavaju, što ovu novelu u konačnici definira kao tragikomediju. Knjiga „Strogo kontrolirani vlakovi“ izdana je 1965. godine, da bi već godinu dana kasnije veliki češki redatelj Jiri Menzel po njoj snimio istoimeni film koji je vrlo brzo stekao svjetsku slavu. Potvrdu svog kvaliteta film je

dobio 1968. godine kada je od strane američke Akademije filmske umjetnosti i znanosti nagrađen „Oscarom“ za najbolji strani film. Iz samog filma posebno se izdvjajala scena s prometnikom Hubičkom i telegrafistkinjom Zdenkom u kojoj provjeravaju funkcionalnost službenih pečata, a koja je i nakon više od pola stoljeća ostala jedna od najpoznatijih scena u povijesti filmske umjetnosti. Legenda kaže da je nakon prikazivanja filma u istočnoj Europi naglo porastao interes mladih ljudi za zapošljavanjem na željeznici, uglavnom na radnom mjestu prometnika vlakova (svi su željeli „pečatirati“). Bohumil Hrabal jedan je od najvećih čeških književnika i političkih disidenata 20. stoljeća. Ondašnjoj komunističkoj vlasti zasmetao je njegov ironični književni izričaj u odnosu na vrijednosti koje su tada trebale biti nedodirljive i neupitne. Nakon već spomenute 1968. godine u kojoj su mu knjiga „Strogo kontrolirani vlakovi“ kao i njena filmska ekranizacija ovjenčani slavom na tada (kao i sada) omraženom zapadu, u vlastitoj zemlji zabranjeno mu je objavljivanje radova. To ga nije spriječilo da i dalje stvara, tako da je u 50 godina karijere napisao 35 djela od kojih su gotovo sva prevedena na 30-ak svjetskih jezika i ujedno ekranizirana. Ono što je nama posebno zanimljivo u njegovoj karijeri, jeste činjenica da je za vrijeme 2. svjetskog rata nekoliko godina radio na željeznicu prvo kao telegrafist, a onda i kao prometnik vlakova. Samo po sebi, to implicira da se u knjizi vjerojatno mogu pronaći i neki autobiografski momenti. Ovisno o veličini fonta i formatu u kojem je tiskana, knjiga ima od 48 pa do 289 stranica. Može se pronaći u svim ozbiljnijim knjižarama ili naručiti putem Internet prodaje, a u svojoj ponudi ima ju i većina gradskih i školskih knjižnica. Najmanja cijena po kojoj se može kupiti iznosi otprilike kao i cijena jednog Badelovog pelinkovca - punjenje od 0,2 litre. Vrijeme potrebno za njeno čitanje otprilike je 2 do 3 sata, a zbog svog nadasve poučnog i edukativnog sadržaja posebno se preporuča mlađim pripravnicima koji do sada nisu imali priliku pečatirati...

MRTVA STRAŽA

u skretanje by nenad katanich

FOTO: Nebojša Gojković

**PRVI ZNAK
DA JE NEŠTO
NEOBIČNO
BIO JE KAD
SU DOŠLI
DO PERONA
I VIDJELI
GRUPU
LJUDI KOJA
STOJI ISPRED
PROMETNOG
UREDA I
NERVOZNO
MAŠU
RUKAMA.**

Jutro kao i svako drugo. Ili možda nije?

To su upravo bile preteške misli za Nikolu i Irenu koji su se našli kod bloka 1 i prema običaju zajedno krenuli prema kolodvorskoj zgradi i prometnim uredu. Bilo je malo prohладno jutro što i nije neobično za studeni. Nikola je trljaо ruke, a Irena je smrznutim prstima tipkala po mobitelu - provjeravala je da li su se djeca ustala i spremila za školu. Prvi mrazih je natjerao da malo brže krenu prema željenoj toplini prometnog ureda. Kada su već prošli pola puta, opet po običaju, Nikola je stao kukati kakve će sve preživjeti događaje. Kojekakve situacije, „čitabe“, vrpoljenje šeova, propitkivanja i općenito negodovanje prema onima koji nemaju što raditi pa iz dosade opsjedaju prometni ured i naravno smetaju. Naravno, a ako se što desi - zna se kriv je prometnik. Irena je samo držala korak i šutila i protrljala promrzli nos. Opet po običaju, slabo se obukla, pa je Nikola sinuo jaknu i dao joj morogajući u bradu kao on mora o njoj brinuti kao da je malo dijete. Zato je uvijek nosio više dijelova uniforme nego što je bilo stvarno potrebno zbog hladnoće. Irena bi se zahvalila, pljesnula ga dlanom po leđima i rekla da će mu skuhati najbolju kavu u životu za početak smjene. I onda bi se, koračajući prema kolodvoru, vratili uobičajenoj prognozi što ih danas čeka.

Ali nisu niti u snu slutili što ih čeka. Prvi znak da je nešto neobično bio je kad su došli do

perona i vidjeli grupu ljudi koja stoji ispred prometnog ureda i nervozno mašu rukama. Što li je ovo? Irena je upitala Nikolu što misli, jer nje nije bilo dvije smjene zbog viška sati. Nikola je samo slegnuo ramenima kao gestu neznanja. Da nije neki izvanredni događaj? Ne daj Bože! Približavajući se mogli su prepoznati u uniformama šefa - koji ljutito pali cigaretu i pomoćnika Donata koji nešto galami i negoduje. Kao da žele uči a ne mogu u prometni ured. Tko je noćas bio u smjeni? pogledali su se Irena i Nikola pušući u promrzle dlanove. Benjamin i Borna. Ili kako su zvali - BB smjena. Upitali su Donata što se dešava. Sav crven u licu, što od prvog mraza što od ljutine, Donat im objasni da ludi Benjamin ne pušta nikog u prometni ured bez COVID potvrde. Čak je u ponoć, kada je odredbastupila nasnaguotjerao kući kolegu Bornu jer nije imao COVID potvrdu. Svi su znali da je Benjamin imao odlučnost. I da mu je neispunjeni san bio da postane policajac. Čak je uvijek na uniformi nosio nešto što je ličilo na opasač, pa su mu šefovi prigovarali zbog toga. Ali nitko nije ništa poduzimao jer je uvijek, čak i usred ljeta nosio sako i ispod njega, kao sam kaže, imao pištolj. Zato nitko nije to provjeravao - svi su mu vjerovali. A izgleda da je sada dočekao svojih pet minuta. Točnije od ponoći do ujutro. Pošto nitko nije mogao pokazati potvrdu, a mobitelima inače nije vjerovao, Benjamin nikoga nije puštao ne samo u prometni, već i u susjedne

urede, računajući ured šefa i pomoćnika. U sedam je nastao novi problem - više nije mogao raditi, a nije htio niti otpremiti prvi jutarnji putnički vlak. Šef je bio sav izvan sebe. Donat je glasno zaprijetio da mu je dosta i da će zvati policiju. Borna je iz prometnog, kroz staklo od vrata samo pokazao na izbočinu ispod pazuha i zavitao drškom loparića kao pendrekom i rekao neka slobodno zovu i neka ih policija uhiti jer nemaju potvrde. A mobiteloma ne vjeruje.

Onda je Irena okrenula očima i zamračila. Došla je do vrata prometnog ureda i zakričala prema njima tresući glavom i ispruženim rukama prema natrag: „Otvaraj ili da pred svima kažem...!“ Nije imala priliku završiti rečenicu do kraja. Vrata se naglo otvorile i svi nagrnuše unutra glasno morogajući i gurajući Benjamina. „Evo, evo, što ste nervozni, nisam ja to izmislio...“ Skoro pa cvileći svakom je nastojao objasniti Benjo, ali ga nitko nije imao volje slušati. Irena je počela s pripremama za kavu, Nikola se uhvatio telefona koji su se već usijali od zvonjave i drugom rukom vadeći olovku iz sakoa i popunjavajući „rupe“ u dnevniku.

Benjamin je stajao ispred zidne ploče sa zvonima i pomoćnim vezama, opisom najsličniji „pokisloj kokoši“ s bolnom grimasom. Nikola spusti slušalicu, nasmije se i podigne obrve prema Benjaminu: „A potvrda?“

SPVH SKANDINAVKA

AUTOR: ŽELJKO JANDRAGIĆ	"CRVEN- KAPICA"	STABLO IZ PORODICE VRBA- TREPETLJIKA	POZORNICA ZA SCENSKU NASTUPE, BINA	UMJETNA KOZA	HRVATSKA PJEVACICA ZABAVNE GLAZBE, GABI	MANEKENKA HABEK	TAL. SLIKAR VENECIJAN- SKIH VEDUTA, GIOVANNI A.	GLAZBENI ALBUM JENNIFER LOPEZ	
KNJIZEVNICA KOJA PIŠE PJESME STIHO- TVORKA									
STOJEĆI STAV RAZ- MAKNUTIH NOGU									
DOBRA KOJA NAKON CIJE SMRTI OSTAJU NA- SLJEDNICIMA									
GLUMICA MAJUREC								BRZOJAV	
EKATARINA OD MILJA					PRASTA- NOVNIK BRITANJE				
					ČAS OVAMO, ČAS ONAMO				
U NEKO RANJUE VRJEME, ONDA					"ADVANCED ENERGY ECONOMY" BOLNO CVILJETI				
DUSIK		"AUTOMOTO SAVEZ" PRVA JUTARNJA SVJETLOST			TALIJ				
		RIBARSKE MREŽE VELIKIH OKA PTICA SLIČ- NA PATKI			UZVIK NE STRPLJENJA				
IVAN ZAJC							UKOPNIK, GROBAR	UPALA LIMFNIH ČVOROVA (MED.)	ZNANOST O BILJU, BOTANIKA
KREIRANJE KOSTIMA ZA KAZALISNE PREDSTAVE ILI FILM							GOVOR HRVATSKOG JEZIKA, IKAVŠTINA	KOZJI MLADUNCI	HRVATSKI GLUMAC, BOŽIDAR (PONOS RATKAEVIH)
LJEVKASTA UDUBINA U KRŠU, PONIKVA					PRISTAŠA KORJENITIH MJERA HRV. MANE- KENKA, NINA				
GALAMA, BUKA					IZRAĐIVAČI MAKETA GORNI DIO TIJELA (MN.)				
SUPROTNI VEZNICK		BIVŠI HRV. MINISTAR OBRANE, ANTE NEPROFE- SIONALAC							
POPUT CEGA; TAKO ĐER SEVERININA PJESMA				"ISOBARIC ANALOG RESONANCE" TEŠKO- ATLETICAR	LEGENDA		OGRANAK BIOKOVSKOG PLANINSKOG MASIVA SEDIMENT		RADNIK METALUR- ŠKE STRUKE
PETLJA NA JEDNOM KRAJU UŽE- TA KOJOM SE ŠTO STEZE					OTOK U ZADARSKOJ SKUPINI		BRUS U OBLIKU KOTAČA BECAR U DALMACIJI		
VLADIMIR ANIĆ			RANG NATjecanja U SPORTU KNJIZEVNICA PEROCI						"ENERGIJA" TERENI, ZEMLJISTA
GLUMAC U ANTIČKOJ RIMSKOJ KOMEDIJI						ŠKOTSKI OVČAR OVĐE		"TELEVIZIJA" ERBIJ	
	POKRETNE STEPENICE, ESKALATOR VANADIJ						CRNOGO- RICNO STABLO RIMSKI 5		
OTVOR U ZIDU KROZ KOJI SE ULAZI ILI IZLAZI					ČOVJEK KOJI SKLAPA I POTPISUJE POSLOVNI UGOVOR				

RESENJE: plesnica, raskorak, oslavina, milična, eka, keli, tada, see, n, arms, il, iz, okte, kostimografska, vratča, radikla, larma, marketar, a, kotoromanović, kao, jar, rilic, omča, milt, točili, va, treća ligla, e, atelen, lesi, tv, elevator, jela, vratā, ugovarac,